

Nr 6

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1960/61 under sjätte huvudtiteln, avseende anslagen inom kommunikationsdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner.

(4:e avd.)

Kommunikationsdepartementet

1:o) **Kommunikationsdepartementet: Avlöningar.** I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under sjätte huvudtiteln (punkt 1, s. 1—3 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 4 januari 1960) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för kommunikationsdepartementet vidtaga i statsrådsprotokollet angivna ändringar, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för kommunikationsdepartementet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1960/61, dels ock till Kommunikationsdepartementet: Avlöningar för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 1 337 600 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 1 219 500 kr.

Kungl. Maj:ts förslag innebär, förutom vissa automatiska kostnadsförändringar, en uppräknig av anslaget med hänsyn till en omorganisation av departementets regeringsrättsbyrå och att särskild personal ansetts böra avdelas för att uteslutande syssla med ärenden rörande nedläggning av trafiksvaga järnvägslinjer och därmed sammanhängande frågor. Vad gäller regeringsrättsbyrån förordas sålunda, att en regeringsrättssekreterartjänst i Ae 26 förändras till en kanslirådstjänst i Bo 1. Motivet härför är närmast, att byråns arbete vuxit till sådan omfattning att det ansetts befogat att dess ledare erhåller nämnda tjänsteställning. En förstärkning av kapaciteten för föredragning av kommunikationsdepartementets mål i regeringsrätten föreslås vidare ordnad på så vis, att två tjänster som förste länsnotarie med placering vid länsstyrelsen i Stockholms län inrättas, vars innehavare skulle ägna sig åt föredragning av ifrågavarande slag. Äskande av medel

1—299 60 *Bihang till riksdagens protokoll 1960. 6 saml. Nr 6*

för de båda tjänsterna göres dock under inrikesdepartementet. För att tillgodose ett ökat behov av personal för kontors- och skrivgöromål beräknas medel för en kanslibiträdestjänst i Ae 7, en biträdestjänst i reglerad befördringsgång och en halvtidstjänst som kontorist i Ae 9. Slutligen föreslås, att en tjänst som kanslibiträde i Ae 7 på departementets stadsplanebyrå förändras till kontoristtjänst i Ae 9.

Utskottet. Under erinran om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 till årets statsverksproposition, såvitt nu är i fråga, samt Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 13, såvitt avser inrättande av två tjänster såsom förste länsnotarie med placering vid länsstyrelsen i Stockholms län, får utskottet, med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt, hemställa,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för kommunikationsdepartementet vidtaga i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 4 januari 1960 förordade ändringar;

b) godkänna följande avlöningsstat för kommunikationsdepartementet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöning till departementschefen	47 200
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	536 400
3. Ersättningar till expertis och tillfällig arbetskraft, <i>förslagsvis</i>	105 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	444 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	184 100
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	20 900
	Summa kr. 1 337 600

c) till *Kommunikationsdepartementet*: Avlöningar för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 1 337 600 kr.

2:o) **Kommunikationsdepartementet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2, s. 4) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kommunikationsdepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 83 000 kr.

Väg- och vattenbyggnadsväsendet

3:o) **Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 3, s. 5—9) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen vidtaga i statsrådsprotokollet angiven ändring, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1960/61, dels ock till Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Avlöningar för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 10 232 300 kr., därav nio tiondelar att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 9 872 900 kr.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har föreslagit, att anslaget ökas med 880 700 kr.

Departementschefen har bl. a. anfört följande.

»I likhet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anser jag det vara av betydelse att rationaliseringsverksamheten inom verket ges ökade resurser. Vidare torde den under senare år ökade vägbyggnadsverksamheten ha medfört behov av viss ytterligare personal för projektering m. m. Emellertid redovisades vid slutet av budgetåret 1958/59 betydande behållningar under anslagsposterna till Avlöningar till ordinarie tjänstemän under både styrelsens och vägförvaltningarnas avlöningsanslag. Med hänsyn härtill torde det finnas möjligheter att inom ramen för nuvarande anslag tillgodose de av mig åsyftade personalbehoven. Jag kan under sådana förhållanden icke tillstyrka styrelsens förslag om uppräkningsanslag för Avlöningar till tillfällig personal m. m. under nästa budgetår.

I enlighet med styrelsens förslag bör befattningen som järnvägsinspektör i Ao 24 indragas, vilket minskar anslagsbehovet med 27 144 kr.

Styrelsens förslag till förstärkning av vatten- och avloppsbyrån, löne-regleringar, viss tjänsteförändring samt de av cheferna för styrelsens byråer i särskild skrivelse framlagda förslagen till uppflyttning av vissa chefstjänster anser jag mig icke kunna biträda.»

I övrigt innebär departementschefens ställningstagande en automatisk anslagsuppräkningsanslag med hänsyn till beslutade lönegradsuppflyttningar samt tjänstetidsbefordran, löneklassuppflyttningar, höjt rörligt tillägg, m. m. om sammanlagt ca 386 500 kr. Tjänsten som järnvägsinspektör bör utgå ur styrelsens personalförteckning.

Utskottet. I sin berättelse för tiden 1 juli 1958—30 juni 1959 har överrevisorerna för väg- och vattenbyggnadsväsendet i anslutning till sin redogörelse för vägbyggnadsverksamheten framhållit, att en förstärkning av resurserna för den geotekniska verksamheten bör ske. Utskottet, som instämmer häri, vill vidare understryka vikten av att personalbehovet för projekteringsarbetet tillgodoses i all den utsträckning som befinnerse erforderlig. Då enligt vad departementschefen anfört viss personalökning för såväl sistnämnda verksamhet som rationaliseringsverksamheten möjliggöres inom ramen för den nu förordade medelstilldelningen, har utskottet icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen vidtaga i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 4 januari 1960 förordad ändring;

b) godkänna följande avlöningsstat för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	3 059 100
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	7 000
3. Avlöningar till tillfällig personal m. m., <i>förslagsvis</i>	587 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	4 955 500
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 442 700
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	181 000
	<hr/>
	Summa kr. 10 232 300

c) till *Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen*: Avlöningar för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 10 232 300 kr., därav nio tiondelar att avräknas mot automobilskattemedlen.

4:o) **Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:t förslag (punkt 4, s. 10 och 11), som innebär en anslagsökning med 65 000 kr. för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen*: *Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 1 559 800 kr., därav nio tiondelar att avräknas mot automobilskattemedlen.

5:o) **Vägförvaltningarna: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 5, s. 11 och 12) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för vägförvaltningarna vidtaga i statsrådsprotokollet angivna ändringar, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för vägförvaltningarna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1960/61, dels ock till Vägförvaltningarna: Avlöningar för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 28 207 700 kr., därav nio tiondelar att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 27 218 300 kr.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har föreslagit, att anslaget ökas med 2 535 300 kr.

Kungl. Maj:ts förslag innebär,

att anslaget uppräknas med 989 400 kr. med hänsyn till allenast automatiska utgiftsstegringar, såsom höjt rörligt tillägg, beslutade lönegradsuppflyttningar och löneklassuppflyttningar,

samt att 24 tjänster som kontorsbiträde i Ao 5 uppföres i vägförvaltningarnas personalförteckning, till följd av att nämnda antal biträden i Ae 5 i enlighet med grunderna för den reglerade befordringsgången bör er-hålla ordinarie anställning.

Utskottet, som ej funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för vägförvaltningarna vidtaga i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 4 januari 1960 förordade ändringar;

b) godkänna följande avlöningsstat för vägförvaltningarna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	11 044 800
2. Avlöningar till tillfällig personal, <i>förslagsvis</i> ...	1 969 500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	10 765 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	3 925 800
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	502 600
	Summa kr. 28 207 700

c) till Vägförvaltningarna: Avlöningar för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 28 207 700 kr., därav nio tiondelar att avräknas mot automobilskattemedlen.

6:o) **Vägförvaltningarna: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 6, s. 13 och 14), som innebär en anslagsuppräknings med 224 000 kr. för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vägförvaltningarna: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 5 120 400 kr., därav nio tiondelar att avräknas mot automobilskattemedlen.

7:o) **De lokala vägnämnderna m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 7, s. 14), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *De lokala vägnämnderna m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 300 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

8:o) **Reglering av vissa skador inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ämbetsområde.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 8, s. 15), som innebär en med 100 000 kr. ökad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Reglering av vissa skador inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ämbetsområde* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 800 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

9:o) **Allmän översikt över beräkningen av väkanslagen m. m.** Före behandlingen av de olika anslagen till vägunderhåll och vägbyggnader har Kungl. Maj:t (punkt 9, s. 15—28) lämnat en översikt över beräkningen av väkanslagen m. m.

I. I skrivelse den 24 augusti 1959 har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* framlagt förslag till anslagsäskanden för nästa budgetår i vad avser vägunderhåll och vägbyggnader m. m.

För budgetåret 1960/61 föreslår styrelsen en ökning av anslaget för det *statliga vägunderhållet* till 400 milj. kr. mot 360 milj. kr. för innevarande budgetår.

För den *ordinarie statliga väg- och brobyggnadsverksamheten* upptar styrelsen 410 milj. kr.

Styrelsen förordar, att någon medelsanvisning under anslaget till *Vissa vägbyggnadsarbeten* inte längre beräknas, då i princip någon skillnad inte föreligger mellan de vägarbeten som anslaget numera avses för och det ordinarie vägbyggandet. Om ett mera forcerat järnvägsnedläggande anses böra komma till stånd under den närmaste tiden, räknar styrelsen alternativt med ett anslagsbehov av 10 milj. kr.

Vad angår den *kommunala väghållningen* upptar styrelsen för bidrag till underhåll av vägar och gator 65 milj. kr. samt för bidrag till byggande av vägar och gator 145 milj. kr.

I fråga om *den enskilda väghållningen* upptages 22 milj. kr. för vägunderhållet samt 13 milj. kr. för bidrag till byggande av enskilda vägar.

För *administrativa och diverse ändamål* har upptagits ca 304 milj. kr. Härvid har de anslag under sjätte, nionde, elfte och tolfte huvudtitlarna, som äskas av andra myndigheter än väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, uppförts med samma belopp som för innevarande budgetår. Anslagen under femte och tionde huvudtitlarna har upptagits med belopp som uppgivits från arbetsmarknadsstyrelsen resp. sjöfartsstyrelsen.

Totalt skulle alltså utgifterna på automobilskattemedelsbudgeten upptagas till sammanlagt ca 1 359 milj. kr. Inkomsterna av bilskattemedel under budgetåret 1959/60 har styrelsen beräknat till 1 300 milj. kr.

Beträffande den närmare motiveringen för väg- och vattenbyggnadsstyrelsens äskanden torde få hänvisas till propositionen (s. 15—18).

Över styrelsens petita har *arbetsmarknadsstyrelsen* avgivit utlåtande (s. 18 och 19).

II. I sitt betänkande »Besparingar inom statsverksamheten» (SOU 1959: 28, s. 101—105) har *1958 års besparingsutredning* redovisat vissa synpunkter och förslag beträffande de statliga utgifterna för vägväsendet. Utredningen framhåller, att vägväsendet ingår bland de statsfinansiellt dominerande utgiftsändamålen på driftbudgeten. Därtill kommer att vägutgifterna på senare år stigit kraftigt och att de också i fortsättningen beräknas öka starkt. Utredningen har därför ansett nödvändigt att noga överväga möjligheterna till utgiftsbegränsningar inom vägväsendets område.

För en närmare redogörelse för besparingsutredningens förslag beträffande väganslagen samt yttrandena däröver får utskottet hänvisa till propositionen (s. 19—22).

Departementschefen har anfört följande.

»Förra årets riksdag beslöt efter förslag i statsverkspropositionen att i princip godtaga den framlagda s. k. vägplanen för Sverige som ett program för fortsatt utbyggnad och upprustning av vägnätet. Beslutet innebar dock inte något ställningstagande till den takt, vari planen borde realiseras. Frågan om väginvesteringarnas omfattning borde årligen få bedömas med hänsyn till det samhällsekonomiska och statsfinansiella läget. För kalenderåret 1960 fastställdes en medelsförbrukningsram för den statliga vägbyggnadsverksamheten om 360 milj. kr., som motsvarade vägplanens investeringsprogram med ett års försening.

I anledning av statsmakternas ställningstagande till vägplanen har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen inriktat sin fortsatta planerings- och byggnadsverksamhet för återstående del av femårsperioden 1958—1962 i enlighet med den försenade vägplanen.

I sina petita för nästa budgetår hemställer väg- och vattenbyggnadsstyrelsen om en medelsökning om sammanlagt 194 milj. kr. till 1 020 milj. kr. under de ordinarie anslagen till den statliga och kommunala väghållningen. För det statliga vägunderhållet har av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen äskats en anslagsökning med 40 milj. kr. Bidragsanslaget till det kommunala väg- och gatuunderhållet beräknas böra höjas med 14 milj. kr. för att möjliggöra en bidragsgivning i enlighet med gällande författning. Anslagen till den statliga vägbyggnadsverksamheten föreslås skola ökas med 50 milj. kr., vilket innebär en uppräkningsprogram i enlighet med vägplanens investeringsprogram med ett års senareläggning. I fråga om anslaget till Bidrag till byggande av vägar och gator hemställs om en ökning med 90 milj. kr. Härav behövs 35 milj. kr. för att vidmakthålla oförändrad bidragsgivning, vilket sammanhänger med att detta anslag för innevarande budgetår kunnat begränsas genom utnyttjande av tillgängliga reserverationsmedelsbehållningar. Återstående 55 milj. kr. avses för att bättre tillgodose bidragsgivningen till de stora gatubyggnadsbehoven i städer och samhällen, som är egna väghållare.

1958 års besparingsutredning har konstaterat, att — om jämväl beredskapsarbetenas omfattning beaktas — den totala medelsförbrukningen resp. medelsanvisningen för vägändamål på statsbudgeten 1957/58—1959/60 praktiskt taget svarar mot vägplanens beräkningar för åren 1958—1960. Utredningen uttalar härefter, att en stegring av väganlagen till den statliga och kommunala väghållningen från 865 milj. kr. under budgetåret 1959/60 till ca 1 400 milj. kr. under budgetåret 1963/64 i enlighet med den försenade vägplanen framstår som orealistisk mot bakgrunden av de statsfinansiella utvecklingstendenserna för de närmaste åren. Takten i väguppbyggnaden bör enligt utredningen i stället ges en sådan inriktning, att utgifterna för ifrågavarande ändamål stiger från ca 865 milj. kr. under budgetåret 1959/60 till högst 1 100 milj. kr. under budgetåret 1963/64. För budgetåret 1960/61 (kalenderåret 1961) innebär besparingsutredningens förslag en begränsning med drygt 100 milj. kr. i förhållande till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens äskande i enlighet med den tidsmässigt förskjutna vägplanen. Utredningen framhåller vidare, att förslaget inte är avsett att hindra en av arbetsmarknadspolitiska skäl påkallad ökning av väginvesteringarna samt att väganlagen för resp. år under perioden 1960/61—1963/64 givetvis måste prövas mot bakgrunden av det aktuella samhällsekonomiska och statsfinansiella läget.

Vad först angår anslaget till det statliga vägunderhållet är detta för innevarande budgetår upptaget med 360 milj. kr., vilket, som tidigare nämnts,

innebär en ökning med 40 milj. kr. i förhållande till budgetåret 1958/59. Genom denna anslagsökning har det blivit möjligt att i ökad utsträckning utföra enklare beläggningar, oljegrusbehandlingar m. m. För nästa budgetår förordas en ytterligare ökning av anslaget med 5 milj. kr. till 365 milj. kr. — Anslaget till Bidrag till underhåll av vägar och gator bör i överensstämmelse med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag ökas med 14 milj. kr. till 65 milj. kr.

Beträffande den ordinarie statliga vägbyggnadsverksamheten under år 1961 föreslår jag, att anslag äskas hos riksdagen med sammanlagt 370 milj. kr.

I sina petita för nästa budgetår har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen förordat, att det hittillsvarande anslaget till Vissa vägbyggnadsarbeten icke längre skall upptagas på riksstaten. Anslaget, som för innevarande budgetår är uppfört med 4 milj. kr., användes fr. o. m. budgetåret 1958/59 för oförutsedda vägarbeten, som icke hunnit eller ej lämpligen kunnat inordnas i den ordinarie vägplanläggningen. Härvid avses särskilt vägarbeten i samband med nedläggning av trafiksvaga järnvägslinjer samt med vattenkraftsbyggen. Styrelsens förslag innebär, att erforderliga medel för sådana oförutsedda vägföretag i fortsättningen skall av Kungl. Maj:t beräknas och reserveras under de ordinarie väganslagen, varvid dock förutsatts att medel för vägbyggnadsföretag i samband med vattenkraftsbyggen i viss utsträckning bör kunna förskottas av vattenfallsverket.

Såsom jag avser att närmare utveckla under anslaget till Driftbidrag till statens järnvägar har 1953 års trafikutredning i samråd med järnvägsstyrelsen nyligen lagt fram en plan för undersökningar rörande förutsättningarna att lägga ned trafiksvaga järnvägslinjer. Härigenom har skapats förutsättningar för en intensifierad nedläggningsverksamhet. Järnvägsnedläggningar kräver ofta viss upprustning av vägnätet i berörda bygder. Det är därför synnerligen önskvärt att en god samordning av järnvägsnedläggningar och i anledning därav aktualiserade vägupprustningar äger rum. Jag anser det i samband därmed särskilt angeläget, att man vid den ordinarie vägplanläggningen i största möjliga utsträckning även beaktar de vägbehov, som kan föranledas av väntade framtida järnvägsnedläggningar, och att vägmyndigheterna därvid i förekommande fall söker i god tid vidtaga förberedelser i form av projektering o. d. Genom särskilt beslut den 18 december 1959 — vilket jag senare i annat sammanhang kommer att närmare redogöra för — har Kungl. Maj:t anbefallt vissa åtgärder i överensstämmelse med dessa riktlinjer.

En väsentligt vidgad omfattning av järnvägsnedläggningarna kommer, såsom nämnts, att ställa ökade krav på upprustning av berörda vägnät. Det kan under sådana förhållanden i vissa fall möta svårigheter att i önskvärd utsträckning inordna de vägföretag, som därvid kommer ifråga, i den ordinarie vägbyggnadsverksamheten. Med beaktande av de nedlägg-

ningsärenden, som kan beräknas bli aktuella för Kungl. Maj:t att avgöra under tiden fram till nästa budgetårs slut, har behovet av särskilda medel för ifrågavarande vägföretag — utöver de medel, som beräknas kunna tagas i anspråk härför av de ordinarie väganslagen — uppskattats till 20 milj. kr. Jag förordar att detta belopp för nästa budgetår äskas under anslaget till Vissa vägbyggnadsarbeten.

I fråga om bidragsanslaget till det kommunala väg- och gatubyggandet gav statsmakterna ursprungligen väg- och vattenbyggnadsstyrelsen rätt att för verksamheten under år 1959 i enlighet med fördelningsplan ställa statsbidrag i utsikt till städer och samhällen, som är väghållare, intill vad som motsvarade den sammanlagda byggnadsvolym, som uppnåddes under år 1958, eller 90 milj. kr. i statsbidrag. I anledning av framställning från väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i samråd med arbetsmarknadsstyrelsen om höjd bidragsram har emellertid Kungl. Maj:t sedermera genom beslut den 29 oktober 1959 bemyndigat väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att efter samråd med arbetsmarknadsstyrelsen under år 1959 bevilja statsbidrag med ytterligare högst 15 milj. kr. till i fördelningsplan ingående gatuföretag, vilkas fortsatta bedrivande prövas oundgängligen erforderligt ur arbetsmarknadssynpunkt. Härigenom har alltså bidragsramen för innevarande år höjts till 105 milj. kr. På grund av storleken av den kassamässiga behållningen å anslaget medför ramhöjningen inte behov av någon ytterligare medelsanvisning under anslaget för innevarande budgetår.

För kalenderåret 1960 har statsmakterna i anslutning till förra årets statsverksproposition fastställt en bidragsram om 90 milj. kr. för gatubyggandet. I sitt utlåtande i ärendet uttalade statsutskottet, att frågan om ökad tilldelning fortsättningsvis av bidragsmedel för ifrågavarande ändamål syntes påkalla särskild uppmärksamhet med hänsyn till de stora investeringsbehov, som redan föreligger och beräknas ytterligare uppstå på väg- och gatunätet i och kring våra städer. Enligt min uppfattning blir det mer och mer uppenbart, att utbyggnaden av det för den allmänna biltrafiken viktiga väg- och gatunätet i och kring våra städer bör i ökad utsträckning beaktas vid fördelningen av tillgängliga vägbyggnadsmedel. Med hänsyn härtill förordar jag, att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ges rätt att för byggnadsverksamheten under år 1961 ställa i utsikt statsbidrag till ett belopp, som är avsevärt högre än det som utgår under år 1960, nämligen med ytterligare 25 milj. kr. eller intill vad som motsvarar en sammanlagd byggnadsvolym av 115 milj. kr. i statsbidrag. Det är min avsikt att förorda särskild proposition till riksdagen i anledning av det betänkande, som framlagts av utredningen om städernas väghållning (SOU 1959: 19). Vissa förändringar i det nuvarande bidragssystemet torde därvid komma att föreslås. Medelsbehovet å anslaget till Bidrag till byggande av vägar och gator uppskattar jag till 115 milj. kr.

I detta sammanhang vill jag anmäla en anslagsteknisk fråga. Från an-

slaget till Bidrag till vissa kommunikationsändamål, som för innevarande budgetår är upptaget till 300 000 kr., bestrides bidrag i olika former för huvudsakligen vissa kommunikationsleder. Sålunda utgår statligt stöd till följande huvudgrupper av ändamål, nämligen *dels* fem relativt kostnadskrävande passbåtförbindelser mellan fastlandet och öar vid norrlandskusten samt över Ångermanälven, *dels* vissa smärre båtförbindelser huvudsakligen utefter norrlandskusten och i det inre av Norrland, *dels* vissa enskilda vintervägar m. m. i Norrbottens och Västerbottens län, *dels* anordningar i vissa Norrlandslän för beredande av härbärke m. m. åt resande, *dels* ock engångsanskaffning av snövesslor och båtar o. d. Ett par av de större båtförbindelserna drives i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens regi men är ej att anse såsom underhåll av allmän väg i väglagens mening. — De kommunikationsleder, varom här är fråga, tillgodoser i regel ett i och för sig relativt begränsat allmänt trafikbehov. I många fall är de av den art att ordnandet av allmän väg- eller färjeförbindelse eller enskild väg skulle kräva stora kostnader och därför oftast inte kan tänkas komma till stånd förrän efter lång tid. Anslaget avräknas numera mot automobilskattemedlen. Med hänsyn till anslagets relativt blygsamma belopp samt till önskvärdheten av att i görligaste mån begränsa antalet smärre anslag föreslår jag att anslaget upphör. I enlighet med vad chefen för jordbruksdepartementet anför vid anmälan under nionde huvudtiteln av anslaget till Odlings- och byggnadshjälp åt innehavare av vissa kronolägenheter m. m. torde berörda bidrag till anordningar för beredande av härbärke åt resande fr. o. m. nästa budgetår böra bestridas från sistnämnda anslag. Kostnaderna för de övriga ändamål, som anslaget till Bidrag till vissa kommunikationsändamål varit avsett att tillgodose, torde i fortsättningen böra bestridas, beroende på ändamålets art, från anslaget till Vägunderhållet eller bidragsanslagen till enskild väghållning under sjätte huvudtiteln. Behållning vid slutet av budgetåret 1959/60 under anslaget till Bidrag till vissa kommunikationsändamål torde böra överföras till anslaget till Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m.

Sammanfattningsvis föreslår jag en ökad medelsanvisning för det *statliga vägunderhållet* om 5 milj. kr. till 365 milj. kr.

Jag förordar vidare, att anslag till *statliga ordinarie väginvesteringar* äskas hos riksdagen med sammanlagt 370 milj. kr.

Det bör få ingå i Kungl. Maj:ts befogenheter på samma sätt som gäller för innevarande budgetår att, om arbetsmarknadsrådet så medgiver eller påkallar, bemyndiga väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att utöka byggnadsverksamheten utöver angivna medelsomslutning om 370 milj. kr. genom att under budgetåret i förväg taga i anspråk erforderliga belopp av de medel på de kalenderårsberäknade anslagen, som är anvisade för den ordinarie verksamheten under andra halvåret 1961.

Anslaget till *Vissa vägbyggnadsarbeten* föreslås höjt till 20 milj. kr.

I fråga om bidragsanslagen till den *kommunala väghållningen* tillstyrker jag väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag om 65 milj. kr. till underhåll av vägar och gator. För det kommunala väg- och gatubyggandet föreslås en arbetsomslutning under år 1961 om 115 milj. kr. i statsbidrag. Anslaget till Bidrag till byggande av vägar och gator torde, i avbidan på särskild proposition, böra upptagas till ett preliminärt beräknat belopp om 115 milj. kr.

Vad slutligen beträffar bidragsanslagen till *enskild väghållning* förordar jag i enlighet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag, att till bidrag till underhåll av enskilda vägar anvisas 22 milj. kr., medan byggnadsanslaget torde böra upptagas till 13 milj. kr. Totalt äskas för enskild väghållning alltså 35 milj. kr.

För *administration och diverse ändamål* tillstyrker jag under andra anslagspunkter under sjätte huvudtiteln tillhoppa ca 55,2 milj. kr. att avräknas mot automobilskattemedlen. Under femte, åttonde, nionde, tionde, elfte och tolfte huvudtitlarna föreslås därjämte att omkring 208 milj. kr. skall avräknas. Totalt skulle alltså för de till administration m. m. hänförliga ändamålen ca 263,2 milj. kr. avräknas mot automobilskattemedlen, vilket i förhållande till innevarande budgetårs anslag innebär en ökning med omkring 41,4 milj. kr.

Enligt den sålunda redovisade beräkningen skulle det totalbelopp, som avses skola täckas av automobilskattemedlen, för budgetåret 1960/61 uppgå till sammanlagt (365 + 370 + 20 + 65 + 115 + 35 + 263,2) 1 233,2 milj. kr. eller exakt angivet 1 233 244 800 kr., vilket innebär en ökning i förhållande till motsvarande på riksstaten för innevarande budgetår uppförda anslagsbelopp med omkring 146,4 milj. kr.

Chefen för finansdepartementet har i annat sammanhang beräknat inkomsterna på automobilskattemedlens specialbudget för budgetåret 1960/61 till 1 256,1 milj. kr.

Av detta belopp skulle alltså 1 233,2 milj. kr. disponeras för att täcka anslag på driftbudgeten. Återstoden, ca 22,9 milj. kr., torde få tillföras budgetutjämningsfonden och där redovisas under särskild titel.»

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Mattsson m. fl.* (I: 3) och den andra inom andra kammaren av herr *Gustavsson i Alvesta m. fl.* (II: 6), vari hemställts att statsbidraget till underhåll av enskilda vägar höjes till 70 eller, då synnerliga skäl föreligger, 85 % av den beräknade kostnaden, att härför erforderlig höjning av bidragsanslaget med 1,5 milj. kr. sker genom överföring från de allmänna väganslagen, att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till erforderlig författningstext och omfördelad medelsanvisning samt att riksdagen måtte anhålla om en utredning angående vissa närmare angivna frågor rörande underhållet av enskilda vägar m. m.;

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Sveningsson* och *Sundin* (I: 95) och den andra inom andra kammaren av herrar *Bohman* och *Stenberg* (II: 116), i vilka hemställts, att anslagen till Byggande av vägar och broar måtte ökas med 20 milj. kr. till 390 milj. kr. genom att anslaget till Beredskapsarbeten på vägar och gator nedsättes med motsvarande belopp om 20 milj. kr.

Beträffande de skäl som motionärerna åberopat till stöd för sina yrkanden får utskottet hänvisa till motionerna II: 6 och II: 116.

Utskottet. Såsom av det föregående framgår har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i sina petita för nästa budgetår under anslagen till den statliga och den statsbidragsberättigade kommunala väghållningen hemställt om en anslagsanvisning av totalt 1 020 milj. kr. Styrelsen har därvid — under hänvisning till statsmakternas ställningstaganden till vägplanen för Sverige — räknat med att investeringarna i statliga vägbyggnader under 1961 skulle få uppgå till det i planens tredje år upptagna beloppet om 410 milj. kr. För det statliga och det statsbidragsberättigade kommunala vägunderhållet har förutsatts anslag om 400 resp. 65 milj. kr. samt för byggande av vägar och gator i städerna 145 milj. kr.

Departementschefen, som för nu ifrågavarande ändamål förordat en medelsanvisning om totalt 935 milj. kr., erinrar i anslutning härtill om vissa av 1958 års besparingsutredning gjorda uttalanden. Utredningen har bl. a. funnit den stegring av väganlagen från 865 milj. kr. under budgetåret 1959/60 till ca 1 400 milj. kr. under budgetåret 1963/64, som i enlighet med den försenade vägplanen förutsatts komma till stånd, orealistisk mot bakgrunden av de statsfinansiella utvecklingstendenserna för de närmaste åren. I stället borde enligt utredningen utvecklingstakten under perioden inriktas på en stegring från 865 till 1 100 milj. kr. Detta skulle för nästa budgetår motsvara en begränsning med drygt 100 milj. kr. av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens äskanden.

Det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget innebär, att av den totala medelsanvisningen om 935 milj. kr. ett belopp om 370 milj. kr. beräknas för de ordinarie statliga väginvesteringarna, vartill kommer 20 milj. kr. under anslaget till Vissa vägbyggnadsarbeten. Sistnämnda anslagsmedel avses utnyttjas för sådana vägarbeten, som föranledes av den intensifierade nedläggningsverksamheten med avseende å trafiksvaga bandelar och som ej kan inordnas i den inom flerårsplanernas ram bedrivna ordinarie byggnadsverksamheten. För det statliga och det statsbidragsberättigade kommunala vägunderhållet förordas anslag om 365 resp. 65 milj. kr. Till byggande av vägar och gator i städerna slutligen beräknas i avbidan på särskild proposition i ämnet ett belopp om 115 milj. kr.

I samband med det principiella godtagandet av vägplanen vid fjolårets riksdag framhöll utskottet, att detta icke innebar ett ställningstagande till

den totala omfattningen av investeringarna under hela den period vägplanen omfattar eller ens under tioårsperioden 1958—1967. Vidkommande investeringarnas omfattning i övrigt, d. v. s. under en första femårsperiod, erinrades om de uttalanden som av utskottet härutinnan tidigare gjorts. Såsom av besparingsutredningen nu framhållits motsvarar den totala medelsförbrukningen resp. medelsanvisningen för vägändamål på statsbudgeten 1957/58—1959/60, om jämväl beredskapsarbetenas omfattning beaktas, praktiskt taget vägplanens beräkningar för åren 1958—1960. Enligt vad utskottet erfarit avser vidare merparten av de utförda beredskapsarbetena företag inom flerårsplanernas ram, varjämte arbetena numera bedrivs på ett sådant sätt, att de i fråga om rationellt utförande m. m. kan i det närmaste jämföras med de ordinarie arbetena. Med konstaterande av anförda förhållanden ävensom under beaktande av det rådande statsfinansiella läget har utskottet för det nu aktuella budgetåret — avseende investeringarna under kalenderåret 1961 — ansett sig böra godtaga Kungl. Maj:ts förslag. Vad av departementschefen i förevarande sammanhang anförts i fråga om den intensifierade nedläggningsverksamheten med avseende å trafiksvaga bandelar samt tillgodoseende av därigenom aktualiserade vägbehov överensstämmer helt med den uppfattning utskottet tidigare givit uttryck åt och föranleder följaktligen icke någon erinran från dess sida.

Utskottets ställningstagande i dessa delar innebär att utskottet icke kan biträda det i de likalydande motionerna I: 95 och II: 116 ställda yrkandet om överförande av 20 milj. kr. från anslaget till Beredskapsarbeten på vägar och gator till de ordinarie vägbyggnadsanslagen. Dessa skulle härigenom, inklusive de 20 milj. kr. som beräknats för Vissa vägbyggnadsarbeten, bringas i nivå med det enligt den godtagna vägplanen förutsatta investeringsbeloppet om 410 milj. kr. Utskottet, som således under punkten 11 i det följande kommer att avstyrka bifall till förenämnda motioner, vill i anslutning härtill ånyo (jfr SU 1958: 6) understryka vikten av att en klar gräns drages mellan den ordinarie investeringsverksamheten och de med medel från beredskapsanslag bedrivna arbetena. Anslaget för sistnämnda arbeten bör sålunda utnyttjas utan förfång för det ordinarie vägbyggandet.

Utskottet har jämväl funnit sig kunna godtaga Kungl. Maj:ts anslagsberäkningar för vägunderhållet samt det bidragsberättigade kommunala vägunderhållet. I fråga om anslaget till Bidrag till byggande av vägar och gator har departementschefen föreslagit, att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ges rätt att för byggnadsverksamheten under år 1961 ställa i utsikt statsbidrag motsvarande en sammanlagd byggnadsvolym av 115 milj. kr. i statsbidrag. Med hänsyn till såväl de stora och angelägna investeringsbehov som föreligger för städernas väg- och gatunät som de besvärande verkningar, vilka blivit en följd av de senaste årens eftersläpningar i bidragsgivningen på ifrågakvarande område, finner utskottet den sålunda för-

ordade höjningen av bidragsramen välmotiverad. Utskottet, som vid behandlingen av den särproposition rörande bidragsgivningen som av departementschefen aviserats torde få anledning återkomma till härmed sammanhängande frågor, finner i likhet med Kungl. Maj:t anslaget för hit hörande ändamål preliminärt kunna upptagas med ett belopp om likaledes 115 milj. kr.

Även i fråga om medelsberäkningen för enskild väghållning, innebärande ett anslag om 22 milj. kr. till underhåll av enskilda vägar och 13 milj. kr. till byggande av enskilda vägar, biträder utskottet Kungl. Maj:ts förslag. Härav följer att utskottet icke funnit sig kunna tillstyrka bifall till motionsledes väckta yrkanden rörande viss omfördelning av medelsanvisningen från de allmänna väganlagen till underhållsanslaget för enskilda vägar i syfte att möjliggöra en omedelbar höjning av bidragsprocenten för detta ändamål. Utskottet återkommer härtill under resp. punkter i det följande.

Under förevarande punkt har Kungl. Maj:t också föreslagit att anslaget till Bidrag till vissa kommunikationsändamål, med hänsyn till de relativt blygsamma belopp, varmed anslaget hitintills upptagits, samt önskvärdenheten av att i görligaste mån begränsa antalet smärre anslag, fr. o. m. nästa budgetår skall upphöra. Kostnaderna för därmed avsedda ändamål avses allt efter utgifternas karaktär skola bestridas från anslaget till Vägunderhållet och anslagen till enskild väghållning. Vad departementschefen därvid anfört och förordat har icke givit utskottet anledning till erinran.

För administration och diverse ändamål slutligen har äskats sammanlagt ca 263,2 milj. kr. Vid bifall härtill liksom till vad utskottet under förevarande punkt förordat skulle de mot automobilskattemedlen avräknade anslagen för nästa budgetår uppgå till totalt (370 + 20 + 365 + 65 + 115 + 35 + 263,2) 1 233,2 milj. kr. I förhållande till motsvarande på riksstaten för innevarande budgetår uppförda anslag innebär detta en ökning med ca 146,4 milj. kr. Då inkomsterna av automobilskattemedlen beräknas till 1 256,1 milj. kr., skulle således det under budgetutjämningsfonden redovisade överskottet på vägväsendets specialbudget komma att öka med 22,9 milj. kr.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av departementschefens uttalande under förevarande punkt, i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anfört.

10:o) **Vägunderhållet.** Kungl. Maj:t har (punkt 10, s. 28—30) föreslagit riksdagen att till Vägunderhållet för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 365 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Till förevarande ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett belopp om 360 milj. kr. Vid utgången av budgetåret 1958/59 förelåg en reservation av 2,3 milj. kr. å tidigare anvisade medel.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har för budgetåret 1960/61 hemställt om ett anslag av 400 milj. kr. (s. 28 och 29).

Departementschefen konstaterar, att vägunderhållsanslaget för innevarande budgetår, 360 milj. kr., ligger på en nivå som med 40 milj. kr. överstiger 1958/59 års. Departementschefen förordar för budgetåret 1960/61, som framgått redan av punkten 9, en ökning med 5 milj. kr. till 365 milj. kr., vilket skulle göra det möjligt att vidmakthålla en i stort sett oförändrad vägunderhållsstandard.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehäft de under punkten 9 anmälda *motionerna I: 3* och *II: 6*, i vad desamma berör nu ifrågavarande anslag.

Utskottet. Såsom av utskottets yttrande under föregående punkt framgår, biträder utskottet Kungl. Maj:ts förslag till medelsanvisning för vägunderhållet. Utskottet har vidare under nämnda punkt förklarat sig icke kunna godtaga det i de båda likalydande *motionerna I: 3* och *II: 6* framförda yrkandet om överföring av anslagsmedel från de allmänna väganlagen till anslaget för det enskilda vägunderhållet och avstyrker därför i förevarande sammanhang bifall till nämnda motioner i denna del.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å *motionerna I: 3* och *II: 6*, nämnda motioner såvitt nu är i fråga, till *Vägunderhållet* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 365 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

11:o) **Byggande av vägar och broar.** Kungl. Maj:t har (punkt 11, s. 30—33) föreslagit riksdagen att för budgetåret 1960/61 till byggande av vägar och broar anvisa i statsrådsprotokollet angivna reservationsanslag å tillhopa 370 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Av nedanstående sammanställning framgår bl. a. till förenämnda ändamål för innevarande budgetår anvisade och för nästa budgetår äskade medel.

	Anslag 1958/59	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång	Anslag 1959/60	Styrelsens förslag 1960/61	Departements- chefens förslag 1960/61
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
8. Byggande av riksvägar	90,0	115,2	108,8	135,0	223,0	200,0
9. Byggande av länsvägar	154,0	205,5	123,8	200,0	160,0	144,0
10. Byggande av ödebygds- vägar	10,0	12,3	8,0	11,0	11,0	11,0
11. Byggande av storbroar	9,0	10,3	16,5	14,0	16,0	15,0
	1 263,0	343,3	257,1	360,0	410,0	370,0

¹ Varav 25 milj. kr. på tilläggsstat.

Behållningen å anslagen till den statliga väg- och brobyggnadsverksamheten uppgick den 1 januari 1959 till 355,5 milj. kr. Sedermera har av 1959 års riksdag till vägbyggnader å tilläggsstat anvisats 25 milj. kr. Till förfogande för år 1959 står alltså ca 380 milj. kr. Medelförbrukningsramen för år 1959 har av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen till 1958 års A-riksdag angivits till 330 milj. kr. Genom Kungl. Maj:ts beslut i november 1958 har en utökning av ramen till 355 milj. kr. medgivits. För år 1960 har anvisats anslag om tillhoppa 360 milj. kr.

För budgetåret 1960/61 (arbetsåret 1961) föreslår *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* en medelsanvisning om tillhoppa 410 milj. kr. i enlighet med »Vägplan för Sverige» med ett års försening med följande fördelning.

Anslag till byggande av	Belopp i milj. kr.	Procentuell fördelning 1960/61 ca
riksvägar (enligt vägplanens terminologi)	223	54
länsvägar (enligt vägplanens terminologi)	160	39
ödebygdsvägar (enligt vägplanens terminologi)	11	3
storbroar	16	4
	<hr/> 410	<hr/> 100

Departementschefen har anfört följande.

»Medelförbrukningen för den ordinarie statliga väg- och brobyggnadsverksamheten under år 1958 uppgick till 320,1 milj. kr. För år 1959 har, såsom närmare redovisats i 1959 års statsverksproposition (VI ht s. 47), fastställts en medelförbrukningsram om 355 milj. kr. Enligt uppgift från väg- och vattenbyggnadsstyrelsen beräknas omslutningen under år 1959 i verkligheten också komma att uppgå till sistnämnda belopp.

För väg- och vattenbyggnadsverkets vägbyggnadsverksamhet under år 1960 har riksdagen i enlighet med förslag i 1959 års statsverksproposition angivit en ram om 360 milj. kr.

Den vid ingången av år 1960 disponibla medelsbehållningen under förevarande anslag kan beräknas till 385,5 milj. kr. Den marginal om 25,5 milj. kr., som alltså skulle föreligga mellan tillgängliga medel och ram för år 1960, kan komma att visa sig så liten eller vara så fördelad att vissa administrativa svårigheter kan uppstå att nå den tänkta medelsomslutningen om 360 milj. kr. Jag förutsätter att Kungl. Maj:t, på samma sätt som gällt för år 1959 — i mån av behov för att uppnå den sammanlagda medelsförbrukningsramen — får bemyndiga väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att för verksamheten under år 1960 i förväg taga i anspråk medel från väganlagen för budgetåret 1960/61.

Såsom anförts i den allmänna översikten har jag för den ordinarie statliga vägbyggnadsverksamheten under år 1961 förordat anslag om sammanlagt 370 milj. kr.

Jag övergår nu till frågan hur nämnda totalbelopp för budgetåret 1960/61 (kalenderåret 1961) skall fördelas på vederbörliga anslag.

Med hänsyn till den begränsning av medelsförbrukningen under år 1961, som här angivna anslagsbelopp innebär i förhållande till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens äskande, och det förhållandet att en viss del av medlen avses för vägarbeten i samband med järnvägsnedläggningar, har jag berett styrelsen tillfälle att under hand ange den fördelning av anslagsmedlen, som styrelsen i det nya läget anser mest lämplig. Styrelsen har därvid föreslagit en fördelning, som är i stort sett proportionell med den i petitan föreslagna, nämligen 200 milj. kr. eller 54 % på anslaget till Byggande av riksvägar, 144 milj. kr. eller 39 % på anslaget till Byggande av länsvägar, 11 milj. kr. eller 3 % på anslaget till Byggande av ödebygdevägar samt 15 milj. kr. eller 4 % på anslaget till Byggande av storbroar. Jag anser, att den av styrelsen föreslagna anslagsberäkningen hör godtagas.»

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft de under punkten 9 redovisade *motionerna I: 3 och II: 6* samt *I: 95 och II: 116*, samtliga motioner i vad de berör förevarande anslag.

Utskottet. Såsom redan framgått av punkten 9 i det föregående har utskottet funnit sig böra godtaga, att anslagen till byggande av vägar och broar i enlighet med vad Kungl. Maj:t förordat anvisas med sammanlagt 370 milj. kr. Utskottet biträder jämväl det förslag till anslagsfördelning som därvid framlagts.

Härav följer att utskottet icke kan ansluta sig till det i motionerna *I: 3* och *II: 6* framförda yrkandet om överföring av medel från de allmänna väganlagen till anslaget för det enskilda vägunderhållet. Ej heller har utskottet funnit det lämpligt att, som i motionerna *I: 95* och *II: 116* förordats, överföra medel från anslaget till Beredskapsarbeten på vägar och gator till de ordinarie vägbyggnadsanslagen. Utskottet avstyrker således bifall till de nämnda motionerna i vad de berör nu förevarande anslag.

Under hänvisning jämväl till vad utskottet i övrigt anfört under punkten 9 får utskottet hemställa.

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 3 och II: 6 samt I: 95 och II: 116, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, för budgetåret 1960/61 anvisa följande reservationsanslag att avräknas mot automobilskattemedlen, nämligen

a) Byggande av riksvägar	kr. 200 000 000
b) Byggande av länsvägar	» 144 000 000
c) Byggande av ödebygdsvägar	» 11 000 000
d) Byggande av storbroar	» 15 000 000

12:o) **Vissa vägbyggnadsarbeten.** Kungl. Maj:t har (punkt 12, s. 33 och 34) föreslagit riksdagen att till Vissa vägbyggnadsarbeten för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 20 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 4 milj. kr.

Som framgått av den allmänna översikten ifrågasätter *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* om icke förevarande anslag kan slopas. Därest ett mera forcerat nedläggande av trafiksvaga bandelar avses komma till stånd under den närmaste tiden, vilket kräver ett anslagsbehov större än nuvarande anslag om 4 milj. kr., förutsätter dock styrelsen, att särskilda medel för vägbyggnadsarbetena ställes till förfogande eller också att anslaget bibehålles t. v. Om det senare alternativet väljes, bör anslaget för budgetåret 1960/61 upptagas till 10 milj. kr.

Departementschefen har som framgått av punkten 9 i det föregående, beräknat anslaget till 20 milj. kr. för nästa budgetår.

Utskottet. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag och under hänvisning till vad utskottet under punkten 9 anfört hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vissa vägbyggnadsarbeten* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 20 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

13:o) **Bidrag till underhåll av vägar och gator.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 13, s. 34—36) och under hänvisning till vad utskottet under punkten 9 anfört hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till underhåll av vägar och gator* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 65 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

14:o) **Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 15, s. 36 och 37) föreslagit riksdagen att dels till Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m. för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 22 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen, dels ock medgiva att under budgetåret 1960/61 statlig lånegaranti må beviljas för lån avseende inköp av vägunderhållsmaskiner för vissa enskilda vägar in till ett totalbelopp av 500 000 kr.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt om ett anslag av 22 milj. kr. för nästa budgetår.

Departementschefen har godtagit styrelsens beräkning av medelsbehovet under anslaget samt biträtt ett förslag om medgivande att bevilja statlig kreditgaranti för lån till inköp av vägunderhållsmaskiner under budgetåret 1960/61 till ett sammanlagt belopp av 500 000 kr.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Lars Larsson m. fl.* (I: 354) och den andra inom andra kammaren av herr *Johansson* i Norrköping *m. fl.* (II: 432), vari hemställts, att riksdagen i samband med behandlingen av Kungl. Maj:ts förslag om anslag till nu ifrågavarande ändamål måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att erforderliga åtgärder vidtages, så att vissa av motionärerna framförda synpunkter blir tillgodosedda;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Åkesson* och *Uno Olofsson* (I: 357) och den andra inom andra kammaren av herr *Nelander m. fl.* (II: 447), i vilka föreslagits, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om en översyn av gällande bestämmelser och praxis för intagning av enskild väg till allmänt underhåll i syfte att åstadkomma en snabbare handläggning av ärendena med ökad intagning samt att en omprövning av bidragsprocenten göres och förslag förelägges nästa års riksdag;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Schött* (I: 96) och den andra inom andra kammaren av herr *Hæggbloom* (II: 114), i vilka hemställts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t framför i motionerna anförda synpunkter rörande dispositionen av statsbidraget till enskild väghållning;

dels ock de under punkten 9 redovisade motionerna *I: 3* och *II: 6* i vad de berör förevarande anslag.

Beträffande de skäl som åberopats till stöd för motionärernas yrkanden torde få hänvisas till motionerna *II: 6*, *II: 114*, *II: 432* och *II: 447*.

Utskottet. I anledning av Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt har i motionerna I: 3 och II: 6 hemställts, att riksdagen måtte besluta en höjning med fem procent av bidragsprocenten till underhåll av enskilda vägar, att i anledning härav erforderliga anslagsmedel överföres från de allmänna väganslagen till anslaget för det enskilda vägunderhållet, samt att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller om utredning angående de bidragsbestämmelser för enskilda vägar som berör byggnads- och iståndsättningsbidragen, om uppskattningen av underhållskostnaderna samt villkoren för att enskild väg skall bli statsbidragsberättigad. I motionerna I: 354 och II: 432 har hemställts om en förnyad utredning och prövning av frågan om höjning av underhållsprocenten i sådan tid att förslag härom kan framläggas för 1961 års riksdag. Även i motionerna I: 357 och II: 447 har hemställts om en omprövning av underhållsprocenten, syftande till framläggande av förslag i frågan till nästa års riksdag. Dessutom har i sistnämnda båda motioner yrkats en översyn av gällande bestämmelser och praxis för intagning av enskild väg till allmänt underhåll. Slutligen har i motionerna I: 96 och II: 114 hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t framför vissa i motionerna anförda synpunkter på dispositionen av statsbidraget till enskild väghållning.

Utskottet har under punkten 9 i det föregående förklarat sig biträda Kungl. Maj:ts förslag om en anslagsanvisning för nästa budgetår om 22 milj. kr. till här ifrågakvarande ändamål, vilket innebär att utskottet icke kan biträda de i motionerna I: 3 och II: 6 framförda yrkandena om överföring av anslagsmedel från anslagen för allmänna vägbyggnader till förevarande anslag. Bifall i denna del till nämnda motioner avstyrkes därför.

Vidkommande åter yrkandet om en höjning av bidragsprocenten för underhållet av de enskilda vägarna finner utskottet skäl tala härför. Utskottet vill erinra om tidigare gjorda uttalanden i denna fråga (jfr SU 1958: 6 och 1959: 6) och dessas innebörd. Med beaktande härav synes det utskottet angeläget att Kungl. Maj:t till förnyad prövning upptager frågan om höjning av bidragsprocenten för det enskilda vägunderhållet. Resultatet av prövningen bör om möjligt redovisas redan i nästkommande års statsverksproposition.

Starka skäl talar för att jämväl övriga med statsbidragsgivningen till enskilda vägar sammanhängande frågor blir föremål för utredning. Utskottet vill därför föreslå att en sådan göres på sätt Kungl. Maj:t finner lämpligt.

Genom utskottets sålunda intagna ståndpunkt synes de i motionerna I: 354 och II: 432 framställda önskemålen i det närmaste tillgodosedda liksom i väsentliga delar yrkandena i motionerna I: 3 och II: 6 samt I: 357 och II: 447. Den i motionerna I: 96 och II: 114 åter begärda framställningen till Kungl. Maj:t kan utskottet ej finna sakligt motiverad och hemställer följaktligen att nämnda motioner ej må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Under återopandande av det anförda får utskottet hemställa,

I. att riksdagen må, i anledning av motionerna I: 3 och II: 6, nämnda motioner såvitt nu är i fråga, motionerna I: 354 och II: 432 samt I: 357 och II: 447, i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anförut rörande bidragsprocenten för det enskilda vägunderhållet samt utredning rörande de med statsbidragsgivningen till de enskilda vägarna sammanhängande frågorna;

II. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 3 och II: 6, nämnda motioner såvitt nu är i fråga, till *Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 22 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen;

III. att riksdagen må medgiva, att under budgetåret 1960/61 statlig lånegaranti må beviljas för lån avseende inköp av vägunderhållsmaskiner för vissa enskilda vägar intill ett totalbelopp av 500 000 kr.;

IV. att motionerna I: 96 och II: 114 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

15:o) **Bidrag till byggande av enskilda vägar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 16, s. 38) och under hänvisning till vad utskottet under punkten 9 anförut hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till byggande av enskilda vägar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 13 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

16:o) **Utredningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 17, s. 39), som innebär oförändrat anslag för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Utredningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 435 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

17:o) **Vissa kostnader i samband med internationella vägkongresser.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 18, s. 39 och 40) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vissa kostnader i samband med internationella vägkongresser* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 100 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

18:o) **Avsättning till statens automobilskattemedelsfond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 19, s. 40) får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Avsättning till statens automobilskattemedelsfond* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 100 kr.

19:o) **Bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp.** Kungl. Maj:t har (punkt 20, s. 40—42) föreslagit riksdagen att till Bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 45 000 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 45 milj. kr.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt om oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår.

Departementschefen erinrar om de nya grunder för statsbidragsgivningen till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp som antogs av fjolårets riksdag (prop. 1959: 84; SU 121; rskr 289). I enlighet med vad som förut-sattes vid framläggandet av förslaget till nya bidragsregler, bör anslaget för nästa budgetår enligt departementschefen upptagas till oförändrat 45 milj. kr.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Sveningsson m. fl.* (I: 356) och den andra inom andra kammaren av herrar *Lothigius* och *Magnusson* i Borås (II: 448), vari hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte till Bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 000 kr.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande får utskottet hänvisa till motionen I: 356.

Utskottet. Såsom departementschefen erinrat om beslutades vid fjolårets riksdag ändrade grunder för statsbidragsgivningen till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp, innebärande bl. a. en sänkning av den genomsnittliga bidragsnivån från ca 32 till ca 20 %. Härjämte vidtogs i syfte att åstadkomma en minskning av väntetiden för de bidragssökande en höjning av bidragsanslaget från 30 till 45 milj. kr. I enlighet med vad som förut-satts vid framläggandet av propositionen rörande bidragsgivningen föreslås nu av Kungl. Maj:t för nästa budgetår en oförändrad medelsanvisning.

Utskottet har för sin del inte funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts anslagsberäkning och kan följaktligen icke biträda det i motionerna I: 356 och II: 448 framförda yrkandet om en nedskärning av anslaget med 15 milj. kr. Utskottet vill i anslutning härtill framhålla att, enligt vad väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i sina petita anfört, anslaget för innevarande budgetår kommer att i huvudsak disponeras för bidrag till företag, som påbörjats under tiden den 1 april—31 december 1954. Väntetiden för de företag, som den 1 juli 1960 står närmast i tur för erhållande av bidrag, kommer därför, även under förutsättning av oförändrad medelsanvisning, att uppgå till i genomsnitt fem och ett halvt år. Under åberopande härav och under erinran jämväl om sina uttalanden vid fjolårets riksdag (SU nr 121) i här berörda bidragsfråga avstyrker utskottet bifall till förenämnda motioner, såvitt nu är i fråga.

Utskottet hemställer således,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 356 och II: 448, nämnda motioner såvitt nu är i fråga, till *Bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 45 000 000 kr.

Vägtrafikväsendet

20:o) **Statens bilinspektion: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 21, s. 43—47) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens bilinspektion vidtaga i statsrådsprotokollet angivna ändringar, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens bilinspektion, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1960/61, dels ock till Statens bilinspektion: Avlöningar för samma budgetår anvisa ett förslagsanslag om 3 321 800 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 3 105 000 kr.

I. *Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* har hemställt om en anslagshöjning för nästa budgetår med 525 200 kr.

Beträffande den närmare innebörden av styrelsens framställning torde få hänvisas till propositionen (s. 43—45).

II. *Besparingsutredningen* föreslår i sitt betänkande (s. 192—193) en undersökning rörande möjligheterna att befria bilinspektionen från vissa besiktningsförrättningar och att i stället låta dessa utföras av privata bilkontrollanstalter eller kvalificerade bilreparationsverkstäder. Vidare föreslås att frågan om återinförande av avgifter för besiktningsförrättningar vid bilinspektionen upptages till prövning.

Beträffande en närmare redovisning av besparingsutredningens förslag samt yttrandena däröver, i vad de berör förevarande fråga, torde få hänvisas till propositionen (s. 45 och 46).

Departementschefen har anfört följande.

»Under de senaste budgetåren har en icke obetydlig förstärkning av bilinspektionens organisation ägt rum. Likväl lider inspektionen brist på personal. Utbyggnaden av bilinspektionen har icke kunnat hålla jämna steg med de ökade krav, som ställts på densamma i samband med motorfordonstrafikens fortgående utveckling.

Denna fråga har uppmärksamrats av 1958 års besparingsutredning. Utredningen har föreslagit, att en undersökning företages rörande i vilken utsträckning inspektionen åvilande arbetsuppgifter skulle kunna utan men för trafiksäkerheten lösas utan inspektionens medverkan och därför avlastas denna. Vidare har utredningen föreslagit, att man snarast bör pröva frågan om att återinföra avgifter för besiktningsförrättningar. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har anmält, att styrelsen påbörjat en utredning om förutsättningarna för att utöka motorfordonskontrollen. Styrelsen har även meddelat sin avsikt att i samband med denna utredning jämväl undersöka i vad mån motorfordonsbesiktningar lämpligen skulle kunna anförtros åt organ utanför inspektionen samt pröva besparingsutredningens förslag i fråga om återinförande av förrättningsavgifter. Då sålunda båda de av besparingsutredningen väckta förslagen redan är föremål för prövning, synes någon särskild åtgärd från Kungl. Maj:ts sida i denna fråga icke vara påkallad f. n. Jag förutsätter dock, att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen bedriver sitt utredningsarbete skyndsamt och under erforderlig kontakt med vederbörande motororganisationer.

Någon mera väsentlig personell förstärkning av bilinspektionen är jag inte beredd tillstyrka för nästa budgetår. Jag anser mig böra förorda, att bilinspektionens personal utökas med tre nya bilinspektörer i Ae 19 samt ett kanslibiträde i Ae 7. Kostnaderna härför beräknas till 74 220 kr. Samtidigt tillstyrker jag styrelsens förslag om utökning av antalet bilinspektörskontor, varvid Mariestad och Värnamo göres till nya stationsorter.

Då nio kontorsbiträden i Ae 5 i enlighet med grunderna för den reglerade befordringsgången bör erhålla ordinarie anställning, bör i personalförteckningen uppföras ytterligare nio befattningar som kontorsbiträde i Ao 5.

De automatiska kostnadsökningarna i anledning av 1959 års riksdags beslut om uppflyttning av vissa tjänster samt för löneklassuppflyttningar, höjt rörligt tillägg och tjänstetidsbefordran upptager jag i enlighet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens beräkningar till (35 424 + 26 698 + 37 800 + 1 238) 101 160 kr. Till kompensation för höjda folkpensionsavgifter bör beräknas ytterligare 41 400 kr.

I enlighet härmed skulle anslaget för nästa budgetår uppföras med (3 105 000 + 74 220 + 101 160 + 41 400) i runt tal 3 321 800 kr.»

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft en inom första kammaren av herr *Gunnar Berg* väckt motion (I: 93), vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att bilinspektionen i Karlskrona skall förstärkas med en bilinspektör.

Beträffande den närmare motiveringen för yrkandet får utskottet hänvisa till motionen i fråga.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt innebär en fortsatt personell förstärkning av statens bilinspektion genom inrättande av tre nya bilinspektörstjänster i Ae 19 och en kanslibiträdestjänst i Ae 7. Härjämte sker en utökning av antalet bilinspektörskontor genom att Mariestad och Värnamo blir nya stationsorter.

Även om en kraftigare förstärkning redan nu av statens bilinspektion i och för sig framstår som önskvärd har utskottet funnit sig böra biträda Kungl. Maj:ts förslag. Utskottet kan följaktligen icke biträda det i motionen I: 93 framförda yrkandet om förstärkande av bilinspektionen i Karlskrona med en bilinspektör. Motionärens hemställan torde närmast vara föranledd av ett tidigare rådande provisorium, innebärande att en i Karlskrona stationerad bilinspektör även uppehållit en tillfälligt vakant befattning i Kalmar. Nämnda provisorium har, enligt vad utskottet inhämtat, numera avvecklats, varjämte vissa möjligheter torde föreligga att tidvis förstärka inspektionen i Karlskrona med en biträdande bilinspektör. Motionärens önskemål synes därmed tillgodosedda. Utskottet, som under återopande av det anförda avstyrker bifall till motionen i fråga, har icke heller i övrigt funnit anledning till erinran mot vad departementschefen i förevarande sammanhang anfört och förordat.

Utskottet hemställer således,

I. att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens bilinspektion vidtaga i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 4 januari 1960 förordade ändringar;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens bilinspektion, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 324 400
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 438 700
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	497 000
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	61 700
	Summa kr. 3 321 800

c) till *Statens bilinspektion*: *Avlöningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 3 321 800 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen;

II. att motionen I: 93 icke må av riksdagen bifallas.

21:o) **Statens bilinspektion: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 22, s. 48 och 49), som innebär en anslagsökning med 165 000 kr. för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens bilinspektion: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 1 143 800 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

22:o) **Statens bilinspektion: Utrustning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 23, s. 49 och 50), som innebär en med 35 000 kr. ökad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens bilinspektion: Utrustning* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 155 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

23:o) **Registrering av motorfordon.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 24, s. 50)), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Registrering av motorfordon* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kr.

24:o) **Bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 25, s. 50 och 51), som innebär en ökad medelsanvisning med 1 500 000 kr. för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 5 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

25:o) **Bidrag till trafiksäkerhetsfrämjande åtgärder vid vissa järnvägs-korsningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 26, s. 51 och 52), innebärande en med 50 000 kr. ökad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till trafiksäkerhetsfrämjande åtgärder vid vissa järnvägs-korsningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

26:o) **Statens biltrafiknämnd: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 27, s. 52—55), som innebär en med 19 000 kr. ökad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens biltrafiknämnd, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	40 600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	25 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	376 400
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	65 600
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	8 400
	<hr/>
	Summa kr. 516 200

b) till *Statens biltrafiknämnd: Avlöningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 516 200 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

27:o) **Statens biltrafiknämnd: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 28, s. 55), som innebär en anslagsökning med 2 000 kr. för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens biltrafiknämnd: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 53 500 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

28:o) **Statens trafiksäkerhetsråd m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 29, s. 55—57), som innebär en anslagsökning med 11 700 kr. för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens trafiksäkerhetsråd m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett anslag av 184 700 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

29:o) **Kostnader för vetenskaplig trafiksäkerhetsforskning.** Kungl. Maj:t har (punkt 30, s. 57 och 58) föreslagit riksdagen att till Kostnader för vetenskaplig trafiksäkerhetsforskning för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 450 000 kr.

Statens trafiksäkerhetsråd har hemställt, att anslaget höjes med 550 000 kr. (s. 58).

Departementschefen har anfört följande.

»I förra årets statsverksproposition tillstyrkte jag, att ett av Organisationskommittén för trafiksäkerhet år 1958 framlagt program lades till grund för det fortsatta arbetet på trafiksäkerhetsforskningens område. Medelstillelningen till rådet från detta anslag höjdes i anslutning härtill från 100 000 kr. till 450 000 kr. för innevarande budgetår. Samtidigt uttalade jag, att anslaget i fortsättningen borde avvägas i sammanhang med övriga forskningsanslag och att trafiksäkerhetsforskningen därvid i förekommande fall borde ges ett ökat ekonomiskt stöd i likhet med andra forskningsgrenar. I överensstämmelse härmed tillstyrker jag, att anslaget för nästa budgetår upptages till 500 000 kr.»

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft en inom första kammaren av herr *Lundström* väckt motion (I: 355), i vilken hemställts, att för budgetåret 1960/61 till Statens trafiksäkerhetsråd för forskning anvisas ett förslagsanslag av 1 000 000 kr.

Beträffande de skäl som åberopats till stöd för yrkandet torde få hänvisas till motionen i fråga.

Utskottet har för sin del funnit sig böra godtaga Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt, innebärande en anslagshöjning för nästa budgetår med 50 000 kr. Även om i motionen I: 355 i och för sig beaktansvärda skäl anförts för en ytterligare höjning av anslaget får utskottet således i enlighet med det anförda avstyrka bifall till motionen i fråga.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen I: 355, till *Kostnader för vetenskaplig trafiksäkerhetsforskning* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

30:o) **Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande.** Kungl. Maj:t har (punkt 31, s. 58—61) föreslagit riksdagen att till Bidrag

till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande för budgetåret 1960/61 anvisa ett anslag av 650 000 kr., att avräknas mot automobilskatte-medlen.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 550 000 kr.

Nationalföreningen har för nästa budgetår hemställt om en anslaghöjning med 595 000 kr. (s. 59 och 60).

Departementschefen har anfört följande.

»Sedan statsmakterna förra året beslutat att för försäkringsanstalt införa viss avdragsrätt vid beskattningen för bidrag till trafiksäkerhetsverksamheten, har NTF tillförts betydligt ökade bidrag från trafikförsäkringsföreningen. För budgetåret 1959/60 höjde sålunda föreningen sitt bidrag från 125 000 kr. till 500 000 kr. och för nästa budgetår har bidraget ytterligare höjts till 750 000 kr. Även i övrigt har bidragen från enskilt håll ökat. Vidare har föreningens ansträngningar att få större inkomster genom egen försäljningsverksamhet m. m. varit framgångsrika. Starka skäl talar för att under sådana förhållanden även staten bör öka sitt ekonomiska stöd åt NTF för att stimulera föreningen i dess arbete, icke minst med tanke på den riksomfattande stora kampanj, som föreningen planerar att genomföra under år 1960. Jag föreslår därför, att bidragsanslaget för nästa budgetår höjes till 650 000 kr.»

Utskottet. Den av Kungl. Maj:t för nästa budgetår föreslagna höjningen av anslaget till förevarande ändamål finner utskottet välmotiverad. Vad departementschefen i anslutning härtill anfört och förordat överensstämmer också med utskottets tidigare gjorda uttalanden beträffande verksamhetens finansiering samt angelägenheten av ökad medelsanvisning m. m. till föreningens arbete.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande* för budgetåret 1960/61 anvisa ett anslag av 650 000 kr., att avräknas mot automobilskatte-medlen.

Byggnadsväsendet

31:o) **Byggnadsstyrelsen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 42, s. 64—72) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för byggnadsstyrelsen vidtaga i statsrådsprotokollet

angivna ändringar, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för byggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1960/61, dels ock till Byggnadsstyrelsen: Avlöningar för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 4 082 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 3 887 200 kr.

I. *Byggnadsstyrelsen* har bl. a. hemställt, att anslaget för nästa budgetår höjes med 378 400 kr.

Beträffande den närmare innebörden av styrelsens framställning torde få hänvisas till propositionen (s. 64—68).

Över framställningen har yttrande avgivits av *statens lönenämnd* (s. 68 och 69).

II. *Besparingsutredningen* har i sitt betänkande (s. 196 och 197) redovisat vissa synpunkter på byggnadsstyrelsens arbeten i egen regi. Utredningen har föreslagit, att styrelsen måtte anmodas att taga dessa synpunkter under övervägande och till Kungl. Maj:t inkomma med den redogörelse för de åtgärder, som enligt styrelsens bedömande bör vidtagas i syfte att begränsa byggnadsverksamheten i egen regi.

För en närmare redovisning av besparingsutredningens synpunkter och förslag samt yttrandena däröver, i vad de avser nu ifrågavarande ämne, torde få hänvisas till propositionen (s. 69 och 70).

Departementschefen har bl. a. anfört följande.

»Enligt besparingsutredningen torde byggnadsstyrelsens organisation för byggande i egen regi så snart som möjligt böra nedbringas till vad som bedömes oundgängligen nödvändigt för att kunna bemästra ev. tendenser till opåkallat höga priser från entreprenörernas sida. Såsom framgått av vad byggnadsstyrelsen anfört finns det emellertid även andra omständigheter, som måste beaktas vid den fortsatta avvägningen av egenregiverksamhetens omfattning. Jag är därför icke beredd att i anledning av utredningens förslag närmare uttala mig rörande avvägningen mellan egen regi och entreprenad utan förutsätter att byggnadsstyrelsen — som sedan en följd av år minskat sin egenregiverksamhet till dess nuvarande relativt begränsade omfattning — skall fortlöpande tillse att man har en lämpligt avvägd egenregiverksamhet.

I enlighet med vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör en befattning som förste byråsekreterare i Ae 23 å styrelsens administrativa byrå förändras till en byrådirektörstjänst i Ae 24. Detta medför ett ökat anslagsbehov å 1 548 kr.

Med anledning av byggnadsstyrelsens förslag om förändring av en extra byrådirektörsbefattning i A 24 till extra-ordinarie tjänst i samma löne-

grad får jag efter samråd med chefen för civildepartementet föreslå att en tjänst som förste byråingenjör i Ae 23 inrättas på byggnadsbyråns byggnadstekniska avdelning.

Till följd av den fortlöpande utvidgning av det under styrelsens förvaltning stående fastighetsbeståndet, som ägt rum under senare år, bör styrelsen få anställa ytterligare en byggnadskontrollant på intendentsbyråns inrikesavdelning. Jag föreslår därför att en tjänst som byråingenjör i Ae 21 inrättas för detta ändamål. Därjämte är det angeläget att förstärka intendentsbyråns allmänna avdelning, varför jag vill förorda inrättande av en befattning som byråingenjör i Ae 19 å denna avdelning. Dessa förslag medför ett ökat anslagsbehov å 44 220 kr.

Byggnadsstyrelsens övriga förslag till lönerogleringar och personalförstärkningar kan jag icke tillstyrka.»

Då de automatiska kostnadsökningarna i anledning av löneklassuppflyttningar, höjt rörligt tillägg, kompensation för höjda folkpensionsavgifter m. m. upptages i enlighet med styrelsens beräkningar till 148 972 kr., uppföres anslaget med i runt tal 4 082 000 kronor.

I styrelsens personalförteckning för byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet bör uppföras en byrådirektör i Ae 24 och en byråingenjör i Ae 21 och ur förteckningen utgå en förste byråsekreterare i Ae 23. Vidare bör i personalförteckningen över av byggnadsmedel avlönad personal å styrelsens byggnadsbyrå uppföras en förste byråingenjör i Ae 23.

Utskottet. Departementschefen har i anslutning till ett uttalande av besparingsutredningen förklarat sig icke beredd att närmare uttala sig rörande avvägningen mellan byggnadsstyrelsens arbeten i egen regi och på entreprenad. Såsom organisatoriska förändringar för nästa budgetår förordas i anslutning till styrelsens ordinarie anslagsäskanden, förutom vissa lönerogleringar m. m., en viss förstärkning av intendentsbyråns personalresurser.

Inte heller utskottet har funnit anledning att deklarerera någon särskild ståndpunkt i fråga om valet av organisationsform för det statliga byggnadset. Allmänt sett torde en sådan kombination av egenregi- och entreprenadverksamheten böra förutsättningslöst eftersträvas, som ger lägsta kostnad för den totala byggnadsverksamheten.

Då utskottet ej heller i övrigt funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, får utskottet hemställa,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för byggnadsstyrelsen vidtaga i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 4 januari 1960 förordade ändringar;

b) godkänna följande avlöningsstat för byggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

Byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 365 800
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	1 800
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	1 851 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	583 900
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	67 500
	Säger kr. 3 870 000

Byggnadsstyrelsens värmeledningspersonal

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	74 100
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	103 200
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	31 200
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	3 500
	Säger kr. 212 000
	Summa kr. 4 082 000

c) till *Byggnadsstyrelsen: Avlöningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 4 082 000 kr.

32:o) **Byggnadsstyrelsen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 43, s. 72 och 73), som innebär en anslagsökning med 23 000 kr. för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Byggnadsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 509 600 kr.

33:o) **Länsarkitektorganisationen: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 44, s. 74), innebärande en automatisk uppräknings av anslaget för nästa budgetår med 159 100 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för länsarkitektorganisationen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	957 100
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	2 894 900
3. Avlöningar till biträdande ingenjörer och arkitekter m. fl., <i>förslagsvis</i>	471 100
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	778 100

5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, förslagsvis	78 400
	Summa kr. 5 179 600

b) till *Länsarkitektorganisationen*: *Avlöningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 5 179 600 kr.

34:o) **Länsarkitektorganisationen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 45, s. 75), som innebär en anslagsökning för nästa budgetår med 41 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Länsarkitektorganisationen*: *Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 536 500 kr.

35:o) **Bidrag till upprättande av regionplaner m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 46, s. 76 och 77) föreslagit riksdagen att till Bidrag till upprättande av regionplaner m. m. för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat upptaget med ett formellt belopp av 100 kr.

Byggnadsstyrelsen har i skrivelse den 31 augusti 1959 föreslagit att anslaget uppföres med 500 000 kr. (s. 76).

Departementschefen har anfört följande.

»Byggnadsstyrelsens beräkning av medelsbehovet har icke givit mig anledning till erinran. Jag förordar därför att anslaget, som under en följd av år uppförts med enbart ett formellt belopp, för nästa budgetår upptages till 500 000 kr.

I detta sammanhang får jag erinra om att förskott till regionplaneändamål kan efter beslut av Kungl. Maj:t tillhandahållas av statsmedel. Sådana förskott bestrides från anslaget Förskott till vissa plankostnader m. m. å kapitalbudgeten under Fonden för förlag till statsverket. Å anslaget finns enligt senast tillgängliga uppgifter disponibelt ca 277 000 kr. Frågan om den fortsatta bidragsgivningen till upprättande av regionplaner har upptagits till prövning av 1951 års byggnadsutredning. I avvaktan på resultatet av utredningens arbete har jag icke ansett mig böra förorda någon medelsanvisning under investeringsanslaget Förskott till vissa plankostnader m. m.»

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft de under punkten 19 anmälda motionerna I: 356 och II: 448, såvitt däri yrkats,

att riksdagen måtte avslå förslaget om ett anslag för budgetåret 1960/61 till Bidrag till upprättande av regionplaner m. m. av 500 000 kr.

Utskottet. Innebörden av Kungl. Maj:ts förslag är, att ett anslag på 500 000 kr. äskats för att huvudsakligen användas till att avlösa tidigare bidragsförskott till regionplaneändamål. Departementschefen har i detta sammanhang jämväl anmält, att frågan om den fortsatta bidragsgivningen upptagits till prövning av 1951 års byggnadsutredning.

I de båda likalydande motionerna I: 356 och II: 448 har, såvitt nu är i fråga, yrkats på avslag på Kungl. Maj:ts förevarande anslagsäskande. Skälet härför är närmast, att motionärerna inte funnit nyttan för statsverkets del av regionplaneringen motivera en fortsatt bidragsgivning. Utskottet, som vill understryka betydelsen av regionplaneringen såsom sådan, finner inte anledning biträda motionärernas förslag. Vägledande för utskottets ståndpunktstagande har därvid varit, att förevarande anslag på driftbudgeten, som nämnts, är avsett att avlyfta redan beviljade och utbetalda förskott, varför det skulle fordras mycket starka skäl för att inte fullfölja det statliga engagemanget i vederbörande fall, samt att frågan om den fortsatta bidragsgivningen på området, som departementschefen påpekat, upptagits till utredning i ett större sammanhang.

Utskottet, som sålunda inte funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer följaktligen,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 356 och II: 448, såvitt nu är i fråga, till *Bidrag till upprättande av regionplaner m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kr.

36:o) **Ersättningar på grund av förbud mot bebyggelse m. m. inom vissa strandområden.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 47, s. 77), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättningar på grund av förbud mot bebyggelse m. m. inom vissa strandområden* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kr.

37:o) **Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 48, s. 77 och 78), som innebär en med 260 000 kr. höjd medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kr.

Tekniska institut

38:o) **Statens väginstitut.** Kungl. Maj:t har (punkt 49, s. 79—84) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens väginstitut vidtaga i statsrådsprotokollet angivna ändringar, dels godkänna av departementschefen förordad stat för statens väginstitut, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1960/61, dels ock till Statens väginstitut för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 959 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 942 000 kr.

Direktionen för statens väginstitut har i skrivelse den 28 augusti 1959 hemställt om en anslagshöjning av 85 700 kr.

Beträffande den närmare innebörden av direktionens förslag torde få hänvisas till propositionen (s. 79—82).

Departementschefen erinrar inledningsvis om den år 1959 på grundval av särskild utredning beslutade omorganisationen av statens väginstitut samt anför därefter följande.

»För nästa budgetår anser jag mig böra förorda att — som ett fortsatt led i institutets upprustning — den trafiktekniska sektionen inom institutets maskintekniska avdelning i enlighet med utredningens förslag ombildas till en ny avdelning, benämnd trafiktekniska avdelningen. I överensstämmelse härmed bör inrättas en ny befattning som avdelningschef i lönegrad Bo 1, vilket medför ett ökat anslagsbehov å 37 008 kr.

Befattningen som överingenjör och chef i Bp 4 torde böra förändras till tjänst som överdirektör i Bp 5. I enlighet med vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor torde vidare en befattning som forskningsingenjör i Ae 21 å maskintekniska avdelningens konstruktionskontor böra uppflyttas till lönegrad Ae 23 med benämningen förste forskningsingenjör. Dessa förslag medför en merkostnad å 5 004 kr.

En befattning som kanslibitråde i Ag 7 synes såsom direktionen föreslagit böra förändras till extra ordinarie tjänst i samma lönegrad.

För automatiska kostnadsförändringar i anledning av löneklassuppflyttningar m. m. bör under institutets verksamhet i allmänhet uppföras (4 227 + 15 800 + 11 300) 31 327 kr. För institutets verksamhet för särskilda uppdragsgivares räkning upptager jag 166 508 kr. i anledning av ökad uppdragsverksamhet, 40 700 kr. för höjt rörligt tillägg samt 7 400 kr. för kompensation för höjda folkpensionsavgifter eller sammanlagt 214 608 kr.

I enlighet med direktionens förslag bör omkostnadsposten för institutets verksamhet i allmänhet minskas med 3 500 kr., medan omkostnadsposten för institutets verksamhet för särskilda uppdragsgivares räkning i samband med ökad uppdragsverksamhet höjes med 100 000 kr.

De särskilda uppdragsmedlen kan enligt direktionens förslag uppräknas med 367 500 kr., varav 2 000 kr. avser ersättningar för materialkontroll samt 365 500 kr. ersättningar för tillfälliga uppdrag m. m.

Då jag i övrigt icke anser mig kunna biträda av direktionen framförda förslag, skulle anslaget för nästa budgetår uppföras med (942 000 + 37 008 + 5 004 + 31 327 + 214 608 — 3 500 + 100 000 — 367 500) i runt tal 959 000 kr.

I institutets personalförteckning bör under verksamheten i allmänhet uppföras en överdirektör i Bp 5, en avdelningschef i Bo 1 och en förste forskningsingenjör i Ae 23. Ur förteckningen bör utgå en överingenjör och chef i Bp 4 samt en forskningsingenjör i Ae 21.»

Utskottet. I sitt utlåtande nr 6 till föregående års riksdag betecknade utskottet den av Kungl. Maj:t på grundval av särskild utredning föreslagna förstärkningen av statens väginstitut såsom väl avvägd som ett första led i institutets fortsatta upprustning. Utskottet underströk särskilt den nytta ur trafiksäkerhetssynpunkt som en effektiv vägteknisk forskning kan väntas leda till.

Mot bakgrund av det anförda finner utskottet tillfredsställande, att förslag nu framlagts om en vidare utbyggnad av institutet och att tyngdpunkten härvid är inrättandet av en särskild trafikteknisk avdelning. Inte minst med hänsyn till den hastigt växande vägtrafiken torde den nya avdelningens uppgifter få tillmätas stor vikt ur såväl trafiksäkerhets- som transportekonomiska synpunkter.

Utskottet, som i intet avseende funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställer följaktligen,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens väginstitut vidtaga i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 4 januari 1960 förordade ändringar;

b) godkänna följande stat för statens väginstitut att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1960/61:

Stat

Avlöningar

Statens väginstituts verksamhet i allmänhet

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	286 900
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	470 600

3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	138 200
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	16 200
	<hr/>
	Säger kr. 911 900

Statens väginstituts verksamhet för särskilda uppdragsgivares räkning

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	493 100
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	90 000
3. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	10 000
	<hr/>
	Säger kr. 593 100
	Säger för avlöningar kr. 1 505 000

Omkostnader

1. Statens väginstituts verksamhet i allmänhet, <i>förslagsvis</i>	179 000
2. Statens väginstituts verksamhet för särskilda uppdragsgivares räkning, <i>förslagsvis</i>	200 000
	<hr/>
	Säger för omkostnader kr. 379 000
	Summa kr. 1 884 000

Särskilda uppbördsmedel

1. Ersättningar för materialkontroll m. m.	5 000
2. Ersättningar för tillfälliga uppdrag m. m.	920 000
	<hr/>
	Säger kr. 925 000
	Nettoutgift kr. 959 000

c) till *Statens väginstitut* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 959 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

39:o) **Statens väginstitut: Utrustning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 50, s. 84 och 85), som innebär en med 20 000 kr. ökad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens väginstitut: Utrustning* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 60 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

40:o) **Statens geotekniska institut: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 51, s. 85—87) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens geotekniska institut vidtaga i statsrådsprotokollet angiven ändring, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens geotekniska institut, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1960/61, dels ock till Statens geotekniska institut: Avlöningar för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 1 042 800 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 942 400 kr.

Direktionen för statens geotekniska institut har i skrivelse den 31 augusti 1959 hemställt att anslaget höjes med 182 400 kr.

Beträffande den närmare innebörden av direktionens skrivelse torde få hänvisas till propositionen (s. 85 och 86).

Departementschefen har anfört följande.

»För att förbättra institutets möjligheter att anställa och få behålla kvalificerad geoteknisk personal vill jag förorda direktionens förslag om inrättande av en extraordinarie befattning som avdelningsingenjör i lönegrad A 21. Kostnaderna härför torde få bestridas av medel från konsultationsuppdrag m. m. Övriga förslag till personalförstärkning samt förslaget om uppflyttning av avdelningschefernas tjänster i högre lönegrad anser jag mig icke kunna biträda.

Anslagsposten Avlöningar till biträdande personal för konsultationsuppdrag m. m. torde i enlighet med direktionens förslag böra uppräknas med 80 000 kr.

För automatiska kostnadsökningar i anledning av löneklassuppflyttningar, höjt rörligt tillägg samt kompensation för höjda folkpensionsavgifter upptager jag i likhet med direktionen (2 204 + 10 961 + 7 200) 20 365 kr.

I överensstämmelse härmed skulle anslaget för nästa år uppföras med (942 400 + 80 000 + 20 365) i runt tal 1 042 800 kr.»

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag beträffande geotekniska institutet innebär främst inrättande av en extra ordinarie tjänst som avdelningsingenjör i lönegrad A 21. Häremot har utskottet inte något att erinra. Jämväl i övrigt kan utskottet biträda Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens geotekniska instituts verksamhet för särskilda uppdragsgivares räkning uppföra en befattning som avdelningsingenjör i Ae 21;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens geotekniska institut, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	95 000
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	2 400
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	371 300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	83 400
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	10 700
6. Avlöningar till biträdande personal för konsultationsuppdrag m. m., <i>förslagsvis</i>	480 000
	Summa kr. 1 042 800

c) till *Statens geotekniska institut*: Avlöningar för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 1 042 800 kr.

41:o) **Statens geotekniska institut: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 52, s. 87 och 88), som innebär en nedräkning av anslaget med 218 000 kr. för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens geotekniska institut: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 605 500 kr.

42:o) **Statens geotekniska institut: Utrustning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 53, s. 88 och 89), som innebär en med 20 000 kr. ökad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens geotekniska institut: Utrustning* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 40 000 kr.

Statens elektriska inspektion m. m.

43:o) **Statens elektriska inspektion: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 54, s. 90), innebärande en uppräknig av anslaget med hänsyn till automatiska kostnadsstegringar med 15 900 kr. för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens elektriska inspektion, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	237 500
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	182 300
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	75 600
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	9 000
	Summa kr. 504 400

b) till *Statens elektriska inspektion*: Avlöningar för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 504 400 kr.

44:o) **Statens elektriska inspektion: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 55, s. 91), vilket innebär en uppräknig av anslaget för nästa budgetår med 6 500 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens elektriska inspektion: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 53 700 kr.

45:o) **Statens prisregleringsnämnd för elektrisk ström.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 56, s. 91), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens prisregleringsnämnd för elektrisk ström* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 6 000 kr.

Djurgårdsnämnden

46:o) **Djurgårdsnämnden: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 57, s. 92), som innebär en automatisk uppräknig av anslaget med 4 000 kr. för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för djurgårdsnämnden, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	21 600
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	127 200
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	19 000
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	2 600
	Summa kr. 170 400

b) till *Djurgårdsnämnden*: Avlöningar för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 170 400 kr.

47:o) **Djurgårdsnämnden: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 58, s. 93), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Djurgårdsnämnden: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 12 000 kr.

Diverse

48:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 59, s. 94) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 2 002 000 kr.

49:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 60, s. 94) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 2 876 000 kr.

50:o) **Driftbidrag till statens järnvägar.** Kungl. Maj:t har (punkt 61, s. 94—102) föreslagit riksdagen att till Driftbidrag till statens järnvägar för budgetåret 1960/61 anvisa ett anslag av 80 000 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 100 milj. kr.

I propositionen redovisas, efter en redogörelse för anslagets bakgrund och syfte (s. 94 och 95) ett förslag av *besparingsutredningen* beträffande dels storleken av förevarande anslag, dels den administrativa handläggningen av frågor angående järnvägsnedläggelser.

För en närmare redogörelse för besparingsutredningens ifrågavarande förslag samt yttrandena däröver får utskottet hänvisa till propositionen (s. 95—100).

Departementschefen har anfört följande.

»Då jag förordade ett driftbidrag om 100 milj. kr. för budgetåret 1958/59 underströk jag, att rationaliseringsverksamheten vid SJ borde bedrivas med kraft och omfatta alla delar av rörelsen, bl. a. nedläggning helt eller delvis av trafiksvaga bandelar. Järnvägsstyrelsen har också vidtagit en rad åtgärder för att bringa bättre balans mellan inkomster och utgifter.

Sålunda har, som jag närmare utvecklat vid min redogörelse för statens järnvägars fond under kapitalbudgeten (bil. 28, p. 4), utgifterna inklusive avskrivningar för budgetåret 1958/59 trots stigande lönenivå kunnat minskas med totalt 19,6 milj. kr., i förhållande till budgetåret 1957/58. Under sommaren och hösten 1959 har rationaliseringsarbetet i högre grad än tidigare inriktats på nedläggning av trafiksvaga bandelar. Under tiden januari—oktober 1959 har Kungl. Maj:t lämnat medgivande till nedläggning helt eller delvis av järnvägstrafiken på en sammanlagd banlängd av 375 km.

De väsentligaste möjligheterna till fortsatt rationalisering ligger förutom i kapacitetshöjande investeringar otvivelaktigt i en fortsatt intensivt bedriven nedläggningspolitik. 1953 års trafikutredning har nu i samråd med järnvägsstyrelsen presenterat ett undersökningsprogram för nedläggning av trafiksvaga bandelar omfattande icke mindre än 69 järnvägslinjer motsvarande en banlängd av ca 3 400 km eller 23 % av den banlängd, som trafikeras av SJ i dag. Det omfattande undersökningsarbetet har uppdelats i tre etapper omfattande 28, 18 och 23 järnvägslinjer med sammanlagda banlängder om ca 1 220, 740 och 1 480 km. De olika etapperna av undersökningsarbetet skall enligt detta program vara slutförda den 1 juli 1960, den 1 juli 1961 och den 1 juli 1963. Driftunderskottet på dessa järnvägslinjer har av trafikutredningen uppskattats till storleken 110 milj. kr. per år. Enligt programmet förutsättes dessutom att intill den 1 juli 1960 en lönsamhetskalkyl skall ha upprättats för ca 3 000 km bandelar, vilka i och för sig är trafiksvaga men som i dagens läge icke bedöms nedläggningsbara. Driftunderskottet för dessa bandelar har uppskattats till omkring 120 milj. kr. per år.

Under de nu snart två budgetår, driftbidraget till SJ utgått, har till följd av bilismens fortsatta snabba utveckling svårigheterna för SJ att driva de trafiksvaga bandelarna blivit alltmer uppenbara. Det är därför enligt min mening av stort värde, att 1953 års trafikutredning och järnvägsstyrelsen ansett sig kunna presentera en mera långsiktig plan för nedläggningsundersökningarna.

Undersökningsarbetet bedrivs f. n. primärt av distriktskanslierna vid SJ. Innan den förberedande undersökningen lämnas in till järnvägsstyrelsen, skall allmänheten i de berörda bygderna haft tillfälle att framlägga sina synpunkter vid ett av distriktsledningen anordnat trafikantmöte. Den centrala behandlingen av ärendena sker inom en samarbetsnämnd av representanter för järnvägs-, väg- och vattenbyggnads- samt arbetsmarknadsstyrelserna. I avsikt att förstärka denna nämnd har Kungl. Maj:t den 18 december 1959 anmodat de nämnda styrelserna att bereda näringslivets trafikdelegation tillfälle att med en representant t. v. ingå i den av styrelserna bildade samarbetsdelegationen i järnvägsnedläggningsfrågor. Kungl. Maj:t har därjämte anbefallt länsstyrelserna i samtliga län, med

undantag av Södermanlands, Västernorrlands, Jämtlands och Norrbottens län, att inom länsstyrelsens planeringssektion utse en kontaktman i de järnvägsnedläggningsfrågor, som omfattas av de båda första nedläggnings-etapperna.

Därest en bandelsundersökning ger vid handen att järnvägsdriften bör nedläggas, överlämnar järnvägsstyrelsen — efter samråd med väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt arbetsmarknadsstyrelsen — framställning här- om till Kungl. Maj:t, som har att efter vederbörlig remissbehandling fatta det definitiva beslutet i nedläggningsfrågan. Kungl. Maj:ts beslut föregås av beredning inom kommunikationsdepartementet, varvid bl. a. sker en ingående prövning av ersättningstrafikens organisation samt överläggningar med länsstyrelserna, kommunerna och näringslivet. Såsom jag anmält vid behandlingen av kommunikationsdepartementets avlöningsanslag, är det — om icke andra angelägna uppgifter skall eftersättas — erforderligt att nu avdela särskild personal för dessa arbetsuppgifter. För budgetåret 1960/61 har erforderliga medel härför äskats under departementets avlöningsanslag.

Då de nuvarande anordningarna för undersökning och prövning av nedläggningsärendena i praktiken visat sig fungera i stort sett tillfredsstäl- lande och en utbyggnad av nuvarande organisation föreslagits, anser jag skäl icke föreligga att inrätta en särskild nämnd med parlamentariskt in- slag för avgörande av nedläggningsfrågorna. Följden härav skulle med största sannolikhet, icke såsom besparingsutredningen tänkt sig bli en effektivare organisation, utan tvärtom en långsammare takt i prövningen av nedläggningsärendena, eftersom ärendena i sådant fall förutsattes kom- ma att kunna underställas Kungl. Maj:ts prövning genom besvär.

En vidgad omfattning av nedläggningarna kommer att ställa ökade krav på upprustning av berörda vägnät. Jag har därför för nästa budgetår, så- som framgått av det föregående vid min behandling av väginvesteringarna, räknat med att särskilda medel för vägupprustningar i samband med järn- vägsnedläggningar måste finnas att tillgå i ökad utsträckning. I anslut- ning härtill har jag förordat, att ett belopp om 20 milj. kr. måtte anvisas för ändamålet under anslaget till Vissa vägbyggnadsarbeten. I avsikt att i högre grad än hittills samordna de vid järnvägsnedläggningar erforder- liga väginvesteringarna med det ordinarie vägbyggandet har Kungl. Maj:t dessutom i förutberörda beslut den 18 december 1959 anbefallt läns- styrelserna i samtliga län, med undantag av Södermanlands, Västernorr- lands, Jämtlands och Norrbottens län, att vid uppgörande av förslag till flerårsplaner för byggande av riks- och länsvägar avseende perioden 1961— 1965 taga under övervägande de vägföretag, som kan komma ifråga i sam- band med nedläggning av de i de båda första nedläggningsetapperna in- gående trafiksvaga järnvägslinjerna.

Enligt min mening föreligger ur trafikpolitiska synpunkter starka skäl för att ett driftbidrag till SJ av 100 milj. kr. skulle utgå jämväl för nästa

budgetår. Med hänsyn till angelägenheten att begränsa statsutgifterna för nästa budgetår har jag dock funnit mig ej kunna förorda, att driftbidraget utgår med högre belopp än 80 milj. kr. Härvid har jag räknat med att det av mig förordade anslaget av 20 milj. kr. till upprustning av vägar i samband med järnvägsnedläggningar bör möjliggöra en ökad takt i nedläggningarna och att därigenom ett sådant bortfall av driftkostnader för statens järnvägar bör kunna påräknas under nästa budgetår, att i varje fall f. n. minskningen av driftbidraget icke skall behöva leda till taxehöjningar på statsbanenätet. En minskning av driftbidraget medför dock att utrymmet för taxepolitiska åtgärder begränsas. Jag föreslår sålunda ett anslag av 80 milj. kr.»

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft de under punkten 19 anmälda *motionerna I: 356* och *II: 448*, såvitt däri yrkats att riksdagen måtte, dels till Driftbidrag till statens järnvägar för budgetåret 1960/61 anvisa ett anslag av 50 000 000 kr., dels uttala att en särskild nämnd med parlamentariskt inslag bör inrättas för avgörande av frågorna om nedläggning av trafiksvaga järnvägslinjer.

Utskottet. Såsom av den i det föregående lämnade redogörelsen framgår har 1953 års trafikutredning i samråd med järnvägsstyrelsen framlagt ett undersökningsprogram för nedläggning av trafiksvaga bandelar omfattande inte mindre än 69 järnvägslinjer med en sammanlagd banlängd av ca 3 400 km eller 23 % av den f. n. trafikerade banlängden. Undersökningsarbetet, som avses bedrivas i tre etapper, skall vara slutfört den 1 juli 1963. Härutöver skall intill den 1 juli 1960 en lönsamhetskalkyl ha upprättats för ca 3 000 km bandelar, vilka är trafiksvaga men i dagens läge bedöms som ej nedläggningsbara. Driftunderskottet för de båda grupperna har uppskattats till 110 resp. 120 milj. kr. per år.

Departementschefen har under erinran bl. a. om anförda förhållanden förklarat starka skäl ur trafikpolitiska synpunkter föreligga för ett oförändrat driftbidrag till SJ om 100 milj. kr., d. v. s. samma belopp som anvisats såväl för budgetåret 1958/59 som innevarande budgetår. Med hänsyn till angelägenheten att begränsa statsutgifterna förordas dock en sänkning av anslaget till 80 milj. kr. Genom en snabbare takt i järnvägsnedläggningarna, möjliggjord bl. a. genom utökade resurser för upprustning av berörda vägar, förutsättes därvid ett sådant bortfall i driftkostnader för SJ att minskningen av driftbidraget i varje fall icke skall behöva leda till taxehöjningar på statsbanenätet.

Då här ifrågasvarande anslag första gången — av 1958 års B-riksdag — anvisades, framhöll utskottet (SU nr B 6, p. 3) att det föreslagna bidraget icke finge hindra en fortsatt rationaliseringsverksamhet inom SJ samt att denna borde bedrivas med kraft och omfatta alla delar av rörelsen. Det

vikande trafikunderlaget kunde därvid befinnas nödvändiggöra bl. a. omläggning av och inskränkning i tågförbindelser samt nedläggning helt eller delvis av trafiksvaga bandelar. Den nödvändiga anpassningen till de ändrade konkurrensförhållandena borde dock icke enbart inriktas på kostnadsbesparande åtgärder utan även omfatta kapacitetshöjningar på de trafikstarka linjerna samt trafikvärvande åtgärder av skilda slag. Ett ytterligare skäl för den valda bidragsformen ansåg utskottet vara att SJ genom densamma bereddes möjlighet att bättre än dittills varit fallet anpassa taxorna efter kostnads- och konkurrensförhållandena på det trafikstarka järnvägsnätet.

Den nu föreslagna minskningen av anslaget medför såsom departementschefen framhållit att utrymmet för taxepolitiska åtgärder begränsas. Det må i anslutning härtill erinras om att bidraget i sin nuvarande form icke enbart eller främst knutits till driften av de trafiksvaga bandelar som betraktas som nedläggningsbara.

Vid anslaget tillkomst underströks dock att bidraget borde betraktas som ett utpräglat provisorium samt att en omprövning av bidragsfrågan borde ske av statsmakterna i samband med att ställning toges till 1953 års trafikutrednings kommande förslag. Några sådana förslag föreligger ännu inte. I avvaktan på dessa anses dock numera en forcering av nedläggningsverksamheten kunna ske jämsides med att en upprustning kommer till stånd av närmast berörda allmänna vägar. Förlusterna på de trafiksvaga bandelarna synes därigenom i viss omfattning kunna begränsas i förhållande till vad man tidigare räknat med. Under beaktande av anförda omständigheter ävensom de av departementschefen åberopade statsfinansiella skälen har utskottet funnit sig kunna godtaga den av Kungl. Maj:t förordade medelsanvisningen för nästa budgetår.

Av det sagda följer, att utskottet inte kan biträda de båda likalydande motionerna I: 356 och II: 448, såvitt däri yrkats, att bidragsanslaget till statens järnvägar måtte anvisas med 50 milj. kr. Nämnda motioner innefattar jämväl yrkande i syfte att en särskild nämnd med parlamentariskt inslag inrättas för avgörande av frågorna om nedläggning av trafiksvaga järnvägslinjer. Detta yrkande sammanfaller med ett av besparingsutredningen framlagt förslag och har såsom sådant behandlats av departementschefen. Denne har avstyrkt detsamma, då det inte synts erbjuda någon administrativ förenkling av ärendenas handläggning. Utskottet delar denna uppfattning och får följaktligen avstyrka bifall till motionerna även i denna del.

Vad departementschefen i övrigt förordat under förevarande punkt, har inte givit utskottet anledning till erinran eller särskilt uttalande.

Utskottet hemställer,

I. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 356 och II: 448, nämnda motioner såvitt nu är i fråga, till *Driftbidrag till statens järnvägar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett anslag av 80 000 000 kr.;

II. att motionerna I: 356 och II: 448 — såvitt de avse ett uttalande från riksdagens sida rörande en särskild nämnd med parlamentariskt inslag för avgörande av frågorna om nedläggning av trafiksvaga bandelar — icke må av riksdagen bifallas.

51:o) **Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser.** Kungl. Maj:t har (punkt 62, s. 102—104) föreslagit riksdagen att till Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 42 600 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 40 600 000 kr.

I. *Generalpoststyrelsen* har enligt en promemoria den 19 augusti 1959 beräknat anslagsbehovet för nästa budgetår till 42 600 000 kr. (s. 102 och 103).

Mot nämnda beräkning har *statskontoret* inte haft något att erinra.

II. *Besparingsutredningen* har i sitt betänkande (s. 257) föreslagit, att frågan om ändrade beräkningsgrunder för statsverkets ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser upptages till prövning.

Beträffande den närmare innebörden av utredningens förslag samt yttrandena däröver, i vad de avser nu ifrågavarande spörsmål, torde få hänvisas till propositionen (s. 103 och 104).

Departementschefen anser i likhet med generalpoststyrelsen att statliga institutioner i postalt hänseende bör likställas med andra kunder och sålunda i princip vara underkastade samma portobestämmelser. Då de nuvarande beräkningsgrunderna från denna synpunkt måste anses tillfredsställande, anser departementschefen sig icke böra förorda den av besparingsutredningen föreslagna omprövningen, i synnerhet som förslaget knappast kan vara ägnat att leda till någon reell besparing.

Beträffande anslagsbehovet för budgetåret 1960/61 har departementschefen ej något att erinra mot generalpoststyrelsens medelsberäkning.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Torsten Andersson m. fl.* (I: 248) och den andra inom andra kam-

maren av herrar *Svensson* i Vä och *Elmwall* (II: 414), vari hemställtts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om prövning, huruvida icke skrivelser i officiella ärenden till myndigheter skulle kunna befordras som tjänstebrev;

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Svanström* (I: 249) och den andra inom andra kammaren av herr *Johansson* i Gränö (II:413), i vilka hemställtts, att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t anhålla om sådan ändring i nu gällande bestämmelser att landsting må erhålla tjänstebrevsrätt.

Beträffande de skäl som motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden får utskottet hänvisa till motionerna I: 248 och II: 413.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag innebär att ersättningen till postverket för befordran av tjänsteförsändelser i enlighet med hittills tillämpade grunder för nästa budgetår beräknas till 42,6 milj. kr. Ett av besparingsutredningen framfört förslag syftande till en begränsning av postens ersättning för ifrågavarande tjänster har departementschefen icke ansett sig kunna biträda.

I motionerna I: 248 och II: 414 har hemställtts om en prövning, om inte skrivelser i officiella ärenden till myndigheter skulle kunna befordras som tjänstebrev. Utskottet vill i denna fråga först erinra om att förslag i liknande syfte tidigare framlagts utan att vinna riksdagens bifall. Vad som särskilt aktualiserat nu ifrågavarande förslag är frågan om försändelser till myndigheter i samband med allmänna varuskatten. Härutinnan vill utskottet framhålla att de kostnader, som kan uppkomma för den enskilde vid ett anlåtande av till buds stående möjligheter till portofri skatteinbetalning och redovisning, torde vara av tämligen ringa betydelse. I vart fall torde de praktiska olägenheterna av en anordning i av motionärerna föreslagen riktning vara sådana att utskottet med hänsyn härtill funnit sig böra avstyrka bifall till motionerna i fråga.

I de båda likalydande motionerna I: 249 och II: 413 har gjorts framställning i syfte att landstingen måtte erhålla tjänstebrevsrätt. Vidkommande detta spörsmål vill utskottet erinra om att riksdagen så sent som år 1957 prövat ett förslag angående tjänstebrevsrätten. Riksdagen anslöt sig därvid till utskottets uttalande att stor restriktivitet borde iakttagas i fråga om tilldelning av tjänstebrevsrätt till icke statliga organ. Med hänsyn härtill och då av motionärerna inte några nya omständigheter anförts av art att böra föranleda ett ändrat ställningstagande i denna fråga från riksdagens sida, avstyrker utskottet bifall till även dessa motioner.

Då Kungl. Maj:ts förslag inte givit utskottet anledning till erinran, får utskottet hemställa,

I. att riksdagen må till *Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 42 600 000 kr.;

II. att motionerna I: 248 och II: 414 icke må av riksdagen bifallas;

III. att motionerna I: 249 och II: 413 icke må av riksdagen bifallas.

52:o) **Bidrag till vissa internationella sammanslutningar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 63, s. 104), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till vissa internationella sammanslutningar m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 115 000 kr.

53:o) **Geotekniska undersökningar i Götaälvdalen m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 64, s. 105—107), som innebär en med 135 000 kr. sänkt medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Geotekniska undersökningar i Götaälvdalen m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 250 000 kr.

54:o) **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 65, s. 107), vilket innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 375 000 kr.

55:o) **Extra utgifter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 66, s. 107), vilket innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Extra utgifter* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 75 000 kr.

56:o) **Viss beredskapsutrustning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 67, s. 108), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Viss beredskapsutrustning* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kr.

Uppskjutna frågor

57:o) Utskottet kommer framdeles att avgiva utlåtande beträffande Kungl.Maj:ts förslag

dels under punkten 14: Bidrag till byggande av vägar och gator,

dels under punkten 32: Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Avlöningar,

dels under punkten 33: Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Undervisning,

dels under punkten 34: Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Omkostnader,

dels under punkten 35: Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Observatörer,

dels under punkten 36: Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Telegramkostnader m. m.,

dels under punkten 37: Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Underhåll av stationer m. m.,

dels under punkten 38: Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Uppdragsverksamhet,

dels under punkten 39: Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Väderlekstjänst för luftfarten,

dels under punkten 40: Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Aerologiska stationer,

dels ock under punkten 41: Bidrag till väderleksstationer i Nordatlanten och på Grönland m. m.,

vilket utskottet härmed får för riksdagen
anmäla.

Stockholm den 18 mars 1960

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet har närvarit från första kammaren: herrar Näsström, Gillström, Boman, Einar Persson, Ivar Johansson, Thun, Pålsson, Jacobsson, fru Wallentheim, herrar Bertil Petersson, Mossberger, Bengt Gustavsson, Herbert Larsson, Källqvist och Virgin; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Åkerström, Malmborg, Thapper, Jansson i Kalix, Persson i Växjö, Svensson i Stenkyrka, Nilsson i Göingegården, fröken Elmén, herrar Blidfors, Nihlfors, Hansson i Önnarp, fru Lewén-Eliasson, herrar Bohman och Johansson i Norrköping;

dock att herr Lundström deltagit i stället för herr Jacobsson vid behandlingen av punkten 29.

Reservationer

1) vid *punkten 9* (Allmän översikt över beräkningen av väganlagen m. m.)

a) av herr *Nihlfors*

b) av herr *Bohman*

2) vid *punkten 29* (Kostnader för vetenskaplig trafiksäkerhetsforskning) av herrar *Lundström*, *Källqvist*, fröken *Elmén* och herr *Nihlfors*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka motionen I: 355 och att därför utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Kungl. Maj:t har förordat, att anslaget till vetenskaplig trafiksäkerhetsforskning för nästa budgetår upptages med 500 000 kr. I motionen I: 355 har yrkats, lika med statens trafiksäkerhetsråd i dess petita, att anslaget måtte anvisas med 1 000 000 kr.

Vid sina överväganden i denna fråga har utskottet ansett sig böra beakta den väldiga expansion som motorismen f. n. genomgår. Sålunda ökar t. ex. antalet personbilar med över 100 000 om året. Trafikolyckorna medför årligen enorma förluster, förutom i människoliv, i form av produktionsbortfall på grund av personskadorna, vårdkostnader och egendomsförstörelse. Då en ytterligare ökning av trafiksäkerhetsforskningen enligt utskottets bestämda mening skulle kunna minska dessa förluster har utskottet funnit sig böra tillstyrka den av motionären föreslagna ökningen av förevarande anslag.

Utskottet hemställer följaktligen,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionen I: 355 beträffande anslagsbeloppets storlek, till *Kostnader för vetenskaplig trafiksäkerhetsforskning* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.»

3) vid *punkten 50* (Driftbidrag till statens järnvägar) av herrar *Virgin*, *Skoglund* i Doverstorp, *Nilsson* i Göingegården och *Bohman*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 356 och II: 448, såvitt nu är i

fråga, och att därför utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Kungl. Maj:ts förslag innebär att driftbidraget till statens järnvägar för nästa budgetår skall sänkas med 20 milj. kr. till 80 milj. kr. I motionerna I: 356 och II: 448 har yrkats på en ytterligare nedskärning av anslaget till 50 milj. kr. Under hänvisning till de skäl som motionärerna anfört härför, får utskottet tillstyrka att anslaget begränsas till det av motionärerna förordade beloppet. Utskottet kan jämväl biträda det av motionärerna och av besparingsutredningen framförda förslaget om inrättande av en särskild nämnd med parlamentariskt inslag för avgörande av frågorna om nedläggning av trafiksvaga järnvägslinjer.

Utskottet hemställer således,

att riksdagen må

I. i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionerna I: 356 och II: 448, såvitt nu är i fråga, till *Driftbidrag till statens järnvägar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett anslag av 50 000 000 kr.;

II. med bifall till motionerna I: 356 och II: 448, så vitt nu är i fråga, uttala att en särskild nämnd med parlamentariskt inslag bör inrättas för avgörande av frågorna om nedläggning av trafiksvaga järnvägslinjer.»